

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ-ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

Ἀρχισυντάκτης: ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΤΟΜΟΣ 12^{ος} — ΕΤΟΣ 12^{ον}

1888

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ, ΟΔΟΣ ΠΙΝΑΚΩΤΩΝ 10

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ — ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ — ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

ΔΑΝΕΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΩΝ ΟΡΜΗ

Μεθ' ὄλην τὴν ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν τῶν νεωτέρων χρόνων, φαίνεται, ὅτι ἡ προσφορὰ τῶν κεφαλαίων εἶναι μεγαλειτέρα τῆς προσφορᾶς τῶν ἐργασιῶν. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ἡ σταθερῶς προβαίνουσα ὑποτίμησις τῶν κεφαλαίων, ἡ ἀπὸ ἔτους δηλαδὴ εἰς ἔτος παρατηρουμένη ἐλάττωσις τοῦ τόκου, τὸν ὅποιον πληρώνουσιν οἱ μεταχειριζόμενοι ξένα κεφάλαια, ὡς ἀντίτιμον τῆς χρήσεως αὐτῶν.

Ἡ ἀφθονία αὕτη τῶν κεφαλαίων καὶ ἡ μεγάλη κατὰ συνέπειαν προσφορὰ αὐτῶν πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μία τῶν οὐχὶ ἀσθενεστέρων αἰτιῶν, ἐξ ὧν τὰ κράτη παρεδόθησαν εἰς τὴν δανειστικὴν ὀρμὴν, ἣτις χαρακτηρίζει τὴν νεωτέραν περίοδον. Οἱ κεφαλαιοῦχοι καὶ οἱ διαχειρισταὶ αὐτῶν ἴστανται σήμερον πολὺ πλησιέστερον τῆς θύρας τῶν ὑπουργῶν, παρ' ὅσον πρὸ πενήντα ἐτῶν. Ὁ πειρασμὸς λοιπὸν τῆς λάμψεως τοῦ χρυσοῦ ἔχει εὐρύτερον στάδιον ἐνεργείας. Εἰς πρῶτην στενοχωρίαν τὸ κράτος δὲν ἔχει παρὰ νὰ ἀποταθῆ εἰς τοὺς πολιορκοῦντας αὐτὸ χρηματιστάς. Τὸ δάνειον συνομολογεῖται, ἡ πολιτικὴ μηχανὴ διευκολύνεται καὶ τὸ βάρος ἀπὸ τῶν ὤμων τῆς ζωῆς γενεᾶς συναθροίζεται εἰς τοὺς ὤμους ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι ἔρχονται κατόπιν. Ἀμφιβάλλω ἂν ὑπάρχῃ εὐκολώτερον σύστημα διοικήσεως τῶν ἐπικρατειῶν. Νὰ διοικῆ τις τὸ παρὸν διὰ δαπάνης τοῦ μέλλοντος, ἔχει τι θαυματουργικόν, τὸ ὅποιον, ὡς φαίνεται, ἀπανταχοῦ ἐλκύει. Διαφέρει ἡ ἐποψίς τοῦ κατὰ πόσον εἶναι πατριωτικὸν τὸ ἔργον. Ἄρκει νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι ἡ διοικητικὴ αὕτη μέθοδος ἐπιρροῖται ἀλλεπάλληλα δανειστικὰ βάρη ἐπὶ τῶν

έρχονμένων γενεῶν, ἵνα κρίνη περὶ τοῦ τιναγμοῦ, ὃν δύναται νὰ αἰσθανθῇ ἢ ἀσθενεστέρα ἐν τῇ συμπλοκῇ τῶν περιστάσεων, αἵτινες ὑφαίνουσι τὴν ἐθνικὴν ζωὴν.

Δύναται νὰ εἴπῃ τις, ὅτι τὸ φαινόμενον τῆς δανειστικῆς ὀρμῆς εἶναι παγκόσμιον. Ἐκτὸς ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων, τὰ πλεῖστα τῶν κρατῶν πλέουσι ἐντὸς τοῦ ὠκεανοῦ τῶν δανείων καὶ δὲν αἰσθάνονται ἄλλο ὄριον παρὰ τὴν χρηματικὴν πίστιν, τῆς ὁποίας εἶναι ἀξία. Ἀδύνατον εἶναι ἡ κατάστασις αὕτη νὰ μὴ προστοιμᾷ μετὰ μεγάλης μεταβολῆς ἐν τῷ μέλλοντι. Αὕτη καθ' ἑαυτὴν ἀποτελεῖ μεταστάθμισιν τῶν οικονομικῶν δυνάμεων τῆς κοινωνίας, τῆς ὁποίας ὁ πλοῦτος λαμβάνει ἐξόχως κινητὸν χαρακτῆρα. Ἐν δίαστήματι δέκα καὶ ἕξ ἐτῶν ἀπὸ τοῦ 1870 μέχρι τοῦ 1886 τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη, κατὰ τὰς εἰδικὰς ἐρεῦνας τοῦ Neymark, συνωμολόγησαν νέα δάνεια 40 διλιουνίων δραχμῶν. Ἴδου πῶς διανέμονται ταῦτα κλιμακῶδὸν καθ' ἕκαστον κράτος: Γαλλία 12,000 ἑκατομμύρια, Ρωσσία 11,020, Γερμανία 4,349 (καὶ εἰδικώτερον Πρωσσία 3,217, αὐτοκρατορία 526, Σαξωνία 388, Βυρτεμβέργη 194, Ἀμβούργον 24), Αὐστροουγγαρία 4,019 (Αὐστρία 1,770 καὶ Οὐγγαρία 2,249), Ἰταλία 3,132, Ἰσπανία 1,300, Βέλγιον 1,089, Ρουμανία 701, Ἑλλὰς 270, Σερβία 244, Σουηδία 181. Προστιθέμενα τὰ νέα ταῦτα δάνεια εἰς τὰ προγενέστερα δάνεια τῆς Εὐρώπης ἀναβιβάζουσι τὸ δημόσιον χρέος αὐτῆς εἰς 117,112,000,000 δραχ.

Πρὸς πληρωμὴν τῶν τόκων καὶ χρεωλυσιῶν τοῦ κολοσσαίου τούτου ποσοῦ δαπανῶνται κατ' ἔτος 5,343,200,000 δραχ. περὶ τὰς ὁποίας αἱ εὐρωπαϊκὰ ἐπικράτεια κατατάσσονται κλιμακῶδὸν εἰς ἑκατομμύρια ὡς ἑξῆς: α') Γαλλία 1336.0, β') Ρωσσία 1038.0, γ') Ἀγγλία 737.5, δ') Αὐστροουγγαρία 597.7, (Αὐστρία 389.9, Οὐγγαρία 206.8), ε') Ἰταλία 532.0, στ') Γερμανία 377.7 (καὶ εἰδικώτερον Πρωσσία 220.0, Βαυαρία 61.1, Σαξωνία 33.2, Βυρτεμβέργη 21.5, γερμανικὴ αὐτοκρατορία 20.1, γερμανικὰ κράτη 11.0, Ἀμβούργον 8.7, Βάδη 2.1), ζ') Ἰσπανία 274.1, ἠ) Πορτογαλλία 89.3, θ') Βέλγιον 86.5, ι') Ὀλλανδία 69.5, ια')

Ρουμανία 59.2, ιβ') Τουρκία 55.4, ιγ') Ἑλλὰς 30.0, ιδ') Σουηδία καὶ Νορβηγία 22.1, (καὶ εἰδικώτερον ἡ πρώτη 16.1, ἡ δευτέρα 6.0), ιε') Σερβία 13.7, ις') Δανία 12.4, ιζ') Ἑλβετία 1.8.

Ἡ πρὸς ἕκαστον κάτοικον τῶν ἀνωτέρω ἐπικρατειῶν ἀναλογία τοῦ ἐνιαυσίου βάρους τόκων καὶ χρεωλυσιῶν τῶν δημοσίων χρεῶν καθιστᾷ τὴν ἐπομένῃν εἰς δραχμὰς κλίμακα: α') Γαλλία 34.95, β') Ἀγγλία 19.89, γ') Πορτογαλλία 18.96, δ') Ἰταλία 17.23, ε') Ἰσπανία 16.48, ς') Ὀλλανδία 16.3, ζ') Ἑλλὰς 15.96 (ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1888 ἀναβαίνει εἰς 18.9, ὑπεράνω δηλαδὴ τῆς δ' βαθμίδος τῆς Ἰταλίας), ἠ) Αὐστροουγγαρία 15.81, θ') Βέλγιον 15.67, ι') Ρουμανία 11.01, ια') Ρωσσία 10.33, ιβ') Γερμανία 8.23, ιγ') Σερβία 7.19, ιδ') Δανία 6.24, ιε') Σουηδία καὶ Νορβηγία 3.35, ις') Ἑλβετία 0.63. Ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ βαθμὶς, τὴν ὁποίαν εἰς τὰς ἀνωτέρω δύο κλίμακας κατέχει ἡ Ἑλλὰς, μὴ λαμβανόμενων μάλιστα ὑπ' ὄψιν τῶν νεωτέρων δανείων τῆς. Ἀπὸ δεκάτης τρίτης, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ὑπ' αὐτῆς ἐνιαυσίως πληρονόμῃνα λόγῳ τόκων καὶ χρεωλυσιῶν ποσά, καθίσταται ἐβδόμη, ὅσον ἀφορᾷ τὴν πραγματικὴν τῶν ποσῶν τούτων ἀναλογίαν καθ' ἕκαστον κάτοικον τῆς ἐπικρατείας. Μάλιστα προβιβάζεται εἰς τετάρτην ὑπὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1888, ἀναβιβάσαντος τὸ λόγῳ τόκων καὶ χρεωλυσιῶν ὀφειλόμενον ἐνιαυσίως ποσὸν ἀπὸ 33.0 ἑκατομμύρια εἰς 37.4. Τοιοῦτοτρόπως ἐν τῇ δανειστικῇ πολιτικῇ ἡ Ἑλλὰς ἀφίνει πολὺ ὀπισθὲν τῆς δέκα καὶ τρεῖς ἐπικρατείας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἰδιαιτέρως τρεῖς αὐτοκρατορίας, Αὐστροουγγαρίαν, Ρωσσίαν καὶ Γερμανίαν, δύναται μάλιστα νὰ καυχθῆ ὅτι ὑπερέβη τὴν τελευταίαν ἀνω τοῦ διπλασίου. Τὶ νὰ εἴπῃ ἡ Ἑλβετία, τὴν ὁποίαν ἡ Ἑλλὰς ὑπερέβη 28 φορὰς ἐν τῇ τῶν δανείων δόξῃ! Βεβαίως κατὰ τὸν χρόνον κυοφορεῖ ἐν τῇ ἰλιγγίῳσῃ ταύτῃ δανειστικῇ ὀρμῇ τῆς ἐλληνικῆς ἐπικρατείας, ἀλλ' ἡ ἐξέτασις του δὲν ἀνήκει εἰς τὴν παρούσαν ὥραν.

Κατὰ κανόνα ἡ τοποθέτησις τῶν ἐθνικῶν δανείων ἐνε-

γείται, ως επί το πλείστον, διὰ τῆς παρεμβάσεως τραπεζι-
τῶν, οἵτινες, ἀποτελοῦντες χρηματιστικὰς ομάδας, συναλ-
λάσσονται μετὰ τῶν δανειζομένων ἐπικρατειῶν, ἀναλαμβάνον-
τες αὐτοὶ ἐπ' ἀμοιβῆς τὴν εὔρεσιν τῶν κατὰ μέρος δανει-
στῶν, οἵτινες, ἀγοράζοντας τὰς ὁμολογίας τοῦ δανείου, κα-
ταβάλλουσι τὸ ἀντίτιμόν του. Ἐξαιρέσειν ἀποτελοῦσιν ἡ
Ἄγγλῖα καὶ ἡ Γαλλία, αἵτινες ἐνεκα τῶν εἰδικῶν ὄρων, ὑφ'
οὗς διατελεῖ ἡ δημοσία πίστις αὐτῶν, ἀκολουθοῦσιν ἑτέραν
μέθοδον, τὴν τῆς ἀμέσου πρὸς τὸ κοινὸν τῶν δανειστῶν ἐκ-
δόσεως τῶν ὁμολογιῶν τοῦ ἐθνικοῦ δανείου, ἀνευ δηλαδὴ πα-
ρεμβάσεως τραπεζιτῶν. Ἡ πρακτικὴ τῆς Ἀγγλίας εἶναι ἀ-
πλουστάτη. Προκηρύττει δάνειον ἐπὶ τόκῳ π. χ. 4 τοῖς ο/ο
καὶ ὑπόσχεται, ὅτι μετὰ τῶν ζητησάντων τὰς ὁμολογίας
αὐτοῦ θὰ προτιμῆσθαι ἐκείνους, οἵτινες προσφέρουσι ἀνώτερον
κεφάλαιον. Ἐννοεῖται πόσον ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι εὐθηνό-
τερα (διὰ τὴν ἑλλειψιν τῶν μεσολαβούντων χρηματιστῶν),
ἀλλὰ συγχρόνως καὶ παρακεκινδυνευμένη διὰ κράτη μὴ ἔ-
χοντα τὴν οἰκονομικὴν εὐρωστίαν τῆς Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας.

Δύο γνωρίσματα συναντῶνται ἐν τῇ καλλιτέρᾳ τοῦ ἐθνι-
κοῦ δανείου διομολογία· ἀφ' ἑνὸς ὁ εὐθηνότερος τόκος καὶ
ἀφ' ἑτέρου ἡ εἰς ἀνώτεραν τιμὴν πώλησις τῶν ὁμολογιῶν
αὐτοῦ. Ὁ τόκος συνομολογεῖται ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς ἀξίας
τῶν ὁμολογιῶν, ἡ δὲ τιμὴ, εἰς ἣν αὐταὶ πωλοῦνται, ἀποτε-
λεῖ τὴν πραγματικὴν αὐτῶν ἀξίαν. Ὅσον ἀκμαιότερα εἶναι
ἡ ἐπικράτεια, τόσο ἡ πραγματικὴ ἀξία τῶν ἐκδιδομένων
ὁμολογιῶν τῆς προσεγγίζει τὴν ἐπ' αὐτῶν ἀναγραφομένην
ὀνομαστικὴν. Ἐὰν ἡ πραγματικὴ καὶ ἡ ὀνομαστικὴ ἀξία τῶν
ἐκδιδομένων ὁμολογιῶν εἶναι ἡ αὐτή, ὁ πραγματικὸς τόκος
εἶναι ὁ ἀναφερόμενος ἐν ταῖς ὁμολογίαις. Ἄλλ' ἐὰν ἡ πραγ-
ματικὴ ἀξία τῶν ὁμολογιῶν εἶναι κατωτέρα τῆς ὀνομαστι-
κῆς, ὅσον καταβαίνει, τόσο ὁ πραγματικὸς τόκος ἀναβαί-
νει. Ἄς ὑποθέσωμεν, ὅτι ἡ πραγματικὴ ἀξία τῶν ἐκδιδομέ-
νων ὁμολογιῶν τοῦ ἐθνικοῦ δανείου εἶναι εἰς τὸ ἥμισυ τῆς ἐν
αὐταῖς ἀναφερομένης ὀνομαστικῆς, τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ὁ
πληρονόμος τόκος εἶναι διπλάσιος Ἐὰν ὁμολογία ὀνομαστι-

κῆς ὀφειλῆς 100 δραχμῶν πληρόνη τόκον π. χ. 5 τοῖς ἑκα-
τόν, εὐθὺς ὡς διὰ τὴν ὁμολογίαν ταύτην λαμβάνει τὸ κρά-
τος μόνον δραχμὰς 50, ὁ τόκος εἶναι 5 τοῖς πενήκοντα
δηλαδὴ 10 τοῖς ο/ο. Ἐκεῖνο εἰς τὸ ὅποιον ἀποβλέπουσιν αἱ
δανειζόμεναι ἐπικράτειαί, εἶναι πρὸ πάντων τὸ εἰσπραττόμε-
νον ἐκ τῆς τοποθετήσεως τῶν ὁμολογιῶν τῶν κεφάλαιον.
Δοθέντος ὅτι τοῦτο εἶναι ὅσον ἕνεστι ἀνώτερον, ἔρχεται εὐ-
θὺς τὸ ζήτημα τοῦ τόκου. Κατὰ τὴν διαρρύθμισιν αὐτοῦ
ἀπαντᾶται ἡ μεγαλειτέρα ποικιλία. Ἡ Ἀγγλία ἔχει δάνεια
πρὸς 3 καὶ πρὸς 2 1/2 τοῖς ο/ο, ἡ Αὐστρία πρὸς 4 τοῖς ο/ο
μεταλλικόν, πρὸς 5 τοῖς ο/ο εἰς τραπεζικὰ γραμματῖα, ἀκό-
μη δὲ λαχειοφόρα ἀνευ τόκου, ἡ Ρωσσία πρὸς 6 καὶ πρὸς 5
τοῖς ο/ο, ἡ Ὀλλανδία πρὸς 3 1/2, πρὸς 3 καὶ πρὸς 2 1/2 τοῖς
ο/ο, ἡ Ἰταλία πρὸς 5, πρὸς 4 1/2, καὶ πρὸς 3 τοῖς ο/ο, ἡ Σουη-
δία καὶ Νορβηγία πρὸς 4 1/2, πρὸς 4 καὶ πρὸς 3 1/2 τοῖς ο/ο,
ἡ Πορτογαλλία πρὸς 5 καὶ πρὸς 4 τοῖς ο/ο, ἡ Πρωσσία πρὸς
4 καὶ πρὸς 3 1/2 τοῖς ο/ο, ἡ Ρουμανία πρὸς 7, πρὸς 6 καὶ
πρὸς 5 τοῖς ο/ο, ἡ Σαξωνία πρὸς 3 1/2, καὶ πρὸς 3 τοῖς ο/ο,
ἡ Βυρτεμβέργη πρὸς 4 1/2, πρὸς 4 καὶ πρὸς 3 1/2 τοῖς ο/ο,
ἡ Δανία πρὸς 3 1/2, τοῖς ο/ο, ἡ Ἑλλὰς, μέχρι τοῦ 1885, δά-
νειον τῶν 25 ἑκατομ. πρὸς 9 καὶ πρὸς 8 τοῖς ο/ο, τῶν 4
ἑκατομ. πρὸς 8 τοῖς ο/ο, τῶν 6 ἑκατομ. πρὸς 7 τοῖς ο/ο,
τῶν 26, τῶν 10, τῶν 60 ἑκατομ. πρὸς 6 τοῖς ο/ο, τῶν
120 καὶ τῶν 170 πρὸς 5 τοῖς ο/ο.

Ἴνα δώσωμεν γενικὴν ἔννοιαν περὶ τῆς σχέσεως, ἣτις ὑ-
πάρχει μετὰ ἀφ' ἑνὸς τῶν ἐνιαυσίως πληρονομένων ὑπὸ τῶν
ἐπικρατειῶν λόγῳ τόκου καὶ χρεωλυτοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ
ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου τῶν ὀφειλομένων παρ' ἑκάστης δημο-
σίαν χρεῶν, ἀρκεῖ ἡ πρόχειρος κατὰ μέσον ὄρον σύγκρισις
τῶν συμβαινόντων ἐν Γερμανίᾳ, Αὐστροουγγαρίᾳ καὶ Ἑλ-
λάδι. Ἐν Γερμανίᾳ ἡ αὐτοκρατορία καὶ τὰ ὀμόσπονδα κράτη
αὐτῆς πληρόνουσιν ἐνιαυσίως 377.7 ἑκατομμύρια δραχμῶν,
ἅτινα ἀναλογοῦσιν ἐπὶ τῶν 8,954 ἑκατομμυρίων, εἰς ἀ ἀνα-
επιβάλλονται τὰ δημόσια χρέη των, πρὸς δρ. 4.21 τοῖς ο/ο. Ἡ
Αὐστροουγγαρία πληρόνει ἐνιαυσίως 596.7 ἑκατομμύρια

δραχμῶν, ἅτινα ἀναλογοῦσιν ἐπὶ τῶν 12,466 ἑκατομμυρίων, εἰς ἃ ἀναβιβάζονται τὰ δημόσια χρέη τῆς, πρὸς δραχ. 4.78 τοῖς ο/ο. Ἡ δὲ Ἑλλάς ἐπλήρωσε μέχρι τοῦ 1885 ἐνιαυσίως 33 ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἅτινα ἀναλογοῦσιν ἐπὶ τῶν 440 ἑκατομμυρίων, εἰς ἃ μέχρι τοῦ 1885 ἀναβιβάζετο τὸ ὀνοματικὸν κεφάλαιον τῶν δημοσίων χρεῶν τῆς, πρὸς δρ. 7.50 τοῖς ο/ο, ἀναβαίνοντα μέχρις 8,50 τοῖς ο/ο, ἀμα ὡς λαμβανόμενα ὑπ' ὄψιν τὰ διὰ τοῦ χρεωλυσίου ἀποσβεσθέντα ἐκ τῶν ἀρχικῶν δανείων ποσά, ἀφαιρηθῶσι ταῦτα ἐκ τοῦ εἰρημένου ἀθροίσματος τοῦ ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου. Πόθεν ἢ ἀντίθεσις αὕτη τῶν γερμανικῶν καὶ αὐστροουγγρικῶν δανείων πρὸς τὰ ἑλληνικά; Προφανῶς ἐσταθμίσθη ἡ πίστις τῶν ἐνδιαφερομένων ἐπικρατειῶν καὶ ἐπὶ τὴν ἀξίαν αὐτῆς ἐτέθη διατίμησις ὑπὸ τῆς χρηματιστικῆς ἀγορᾶς.

Ἐὰν κρίνωμεν ἐκ τῶν γενικῶν τάσεων τῆς διεθνούς τῶν δημοσίων δανείων τοκοφορίας, ὁ ὅπως ἰδιόζων τύπος τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ, Ὀλλανδίᾳ καὶ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτεταῖς τῆς Ἀμερικῆς, ἐπὶ τόκῳ 2 1/2 τοῖς ο/ο δανείων, ἀνήκει βεβαίως εἰς ἀπώτερον διὰ τὰς λοιπὰς χώρας μέλλον. Ὅ,τι συνδέεται μᾶλλον πρὸς τὸ παρὸν καὶ ὑπόσχεται γενικωτέραν ἀνάπτυξιν εἶναι ὁ τόκος τῶν 3 1/2 τοῖς ο/ο. Τὸν ἀπαντῶμεν ἐν τοῖς δανείοις τῆς Γερμανίας, τῆς Πρωσίας, τῆς Σαξωνίας, τῆς Βυρτεμβέργης, τῆς Δανίας, τῆς Ὀλλανδίας, τῆς Σουηδίας, τῆς Νορβηγίας καὶ τοῦ Βελγίου. Ὅποια ἀπόστασις μεταξὺ τοῦ τόκου τούτου καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ! Ἄρκει νὰ σημειωθῶσιν αἱ κατὰ τὴν 22 Δεκεμβρίου 1887 τρέχουσαι ἀξίαι χρεωγράφων τινῶν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ τῶν Παρισίων: ἀγγλικὰ 102.80, ὀλλανδικὰ 100.50, σουηδικὰ καὶ νορβηγικὰ 99.95, βελγικὰ 102.50, ἑλληνικὰ 81.40. Ἐνῶ τὰ ἄλλα ἐπὶ τόκῳ 3 καὶ 3 1/2 τοῖς ο/ο εὐρίσκουσιν ἀγοραστὰς ὑπεράνω τοῦ ἀρτίου, δηλαδὴ ἄνω τῶν 100 τοῖς ο/ο, τὸ ἑλληνικὸν δάνειον ἐπὶ τόκῳ 6 τοῖς ο/ο μόλις εὐρίσκει ἀγοραστὰς πρὸς 81.40 τοῖς ο/ο. Ἡ δανειστικὴ λοιπὸν πολιτικὴ ἔχει φυσικοὺς ὄρους, τοὺς ὁποίους δὲν δύνανται νὰ ὑπερπηδῆσωσιν οἱ διαχειρισταὶ τῆς, ἀρμόζει δὲ εἰς τὰς ἀπο-

καλύψεις τῶν ἀριθμῶν αὐτῆς νὰ ὀδηγῶσι τοὺς ἄνευ πυξίδος πλεόντας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τὸ λήξαν ἔτος θέλει καθέξει ἐν τῇ οἰκονομικῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλάδος τὴν πρωτεύουσαν θέσιν. Μετὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ κράτους ἡμῶν εἰς τὰς ἐκ τῶν προγενεστέρων καὶ τῆς τελευταίας ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ὑπερβολικὰς διὰ τὰς δυνάμεις τῆς χώρας δαπάνας, δι' ὧν τὰ οἰκονομικὰ ἡμῶν ἐξετροχιάσθησαν τῆς κανονικῆς τῶν ὁδοῦ, παρουσιάσαντα τὰ συνεχῆ μεγάλα ἐλλείμματα, ἅτινα ἀνήλθον εἰς 120 ἑκατομμύρια καὶ πλέον, καὶ μετὰ τὴν ἐκ τῆς τρομερᾶς πολεμικῆς ἀνεμοζάλης καθησύχασιν τῶν πνευμάτων, ἦτο φυσικὸν ὅπως νὰ ἐπιδοθῇ σπουδαίως ἡ πατρὶς ἡμῶν εἰς ἐξεύρεσιν τῶν μέσων, δι' ὧν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπουλώσῃ τὰς ἐκ τῆς οἰκονομικῆς ψωριάσεως γεννηθείσας πληγὰς.

Οἱ περὶ τὰ οἰκονομολογικὰ παρ' ἡμῖν διατρίβοντες, εἴτε πολιτευόμενοι ἤσαν οὔτοι εἴτε μὴ, οἵτινες τὰ τῆς ἀνυψώσεως τοῦ Κράτους ἐκ τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως ἐμελέτων, διηρέθησαν εἰς δύο στρατόπεδα. Καὶ οἱ μὲν περὶ τὴν κυβερνήσιν παρεδέχθησαν τὴν γνώμην, καθ' ἣν τὰ συνεχῆ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐλλείμματα ἠδύναντο νὰ περιορισθῶσι, καὶ μάλιστα νὰ ἐκλείψωσι, διὰ τῆς προσθήκης νέων φόρων ἢ διὰ τῆς μετατροπῆς τῶν παλαιῶν ἐπὶ τὸ καταθλιπτικώτερον, οὕτω δὲ νὰ ἐπιτευχθῇ, εἰ δυνατόν, καὶ τὸ ἰσοζύγιον. Οἱ δὲ περὶ τὴν ἀντιπολίτευσιν ἐφρόνουν καὶ πιστεύουσιν, ὅτι ἡ ποθουμένη τακτοποίησις τῶν οἰκονομικῶν μας δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ ἄλλως εἰμὴ μόνον διὰ τῆς προσκαίρου ἐν μέρει ἀναστολῆς τῶν πληρωμῶν τῶν τόκων καὶ χρεωλυσιῶν τῶν δανείων μας. Καὶ ἀμφότερα μὲν τὰ μέσα ταῦτα παραδέχεται ἡ οἰκονομολογικὴ ἐπιστήμη, ἀλλ' ἐκ τούτων τὸ πρῶτον θεωρεῖται τακτικὸν καὶ κανονικόν, ὅσάκις μάλιστα δὲν τυγχάνει ἐπιβαρυντικῆ ἢ φορολογία, τοῦθ' ὕπερ δὲν

συμβαίνει δυστυχῶς παρ' ἡμῖν, ἐνῶ τὸ δεύτερον ἐκλαμβάνεται ὡς ἔκτακτον καὶ μᾶλλον τῆς τελευταίας ἀνάγκης μέσον.

Διὰ τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν τῆς 4 Ἰανουαρίου π. ε. ἐγνώσθη, ὅτι ἡ πλειοψηφία τοῦ ἔθνους ἐπροτίμησε τὸ πρῶτον ἐκ τῶν δύο συστημάτων, ταῦτ' οὖν συνεπῶς ἀπεφάσισε καὶ ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς, ψηφίσασα τὸν ὑποβληθέντα αὐτῆι πρὸ μιᾶς δεκαπεντάδος μηνῶν προϋπολογισμὸν τοῦ 1887, κατὰ Ἀπρίλιον δὲ 1887 τὰς σχετικὰς τροποποιήσεις τῶν φορολογικῶν νόμων καὶ κατὰ τὴν 2 Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1888. Κατὰ τὴν συνεδρίασιν ταύτην τῆς Βουλῆς ἡ κυβέρνησις παρέστησεν, ὅτι τὰ οἰκονομικὰ τῆς Ἑλλάδος ἤρξαντο νὰ εἰσέρχονται εἰς ὀμαλὴν ὁδόν, ὅτι αἱ ἐπαγγελίαι αὐτῆς ἐπληθύνθησαν, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, καὶ ὅτι τὸ ἄχρι τοῦδε ἄγνωστον παρ' ἡμῖν ἰσοζύγιον ἐφευρέθη ἐπὶ τέλους, ἀλλ' ὅτι δὲν ἄφησε καὶ τὸ ἐπαγγελθὲν περίσσευμα τῶν 387,000 δραχμῶν, διαφορὰν βεβαίως ἀνεπαίσθητον, ἀπέναντι τῶν ὡσεὶ διὰ μαγείας κατορθωθέντων.

Τοὺς λόγους τούτους ἡ κυβέρνησις ἐστήριξεν οὐχὶ ἐπὶ ἀπολογισμοῦ τινός, καθότι ἡ χρῆσις τοῦ 1887 δὲν εἶχε λήξει, ἐφόσον διαρκεῖ μέχρι τοῦ ἐλευσομένου ὁκτωβρίου ἐπὶ μῆνας 22, ἀλλ' ἐκ τῶν προηγουμένων γνωστῶν ἐξήγαγε συμπεράσματα περὶ τῶν ἀγνώστων, καὶ εὗρεν, ὅτι ἐκ τῶν προϋπολογισθέντων 94,895,000 δρ. θέλει βεβαιωθῆ τὸ ὅλον σχεδὸν τοῦ ποσοῦ, ἐκτός δύο καὶ πλέον ἑκατομμυρίων, ἥτοι ποσὸν ἀνερχόμενον τὰ 92,600,000 περίπου. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ βεβαιούμενα δὲν εἰσπράττονται καθ' ὅλοκληρίαν, ἀλλ' ὑπολείπεται πάντοτε καθυστέρημα διακυμαινόμενον μεταξὺ 6 $\frac{1}{2}$ — 7 $\frac{1}{2}$ τοῖς ο/ο, ὑπελόγισεν ὅτι τὸ ποσὸν τῶν εἰσπραχθησομένων, μετὰ τὴν ἀφίρσιν τῶν καθυστερημάτων τούτων, θὰ ἀνέλθῃ βεβαίως εἰς 85,000,000 περίπου. Ὡστε ἀφοῦ θὰ εἰσπραχθῆ τὸ ποσὸν τῶν 85 ἑκατομμυρίων μόνον, ἐνῶ προϋπελογίσθη ἐκεῖνο τῶν 95,000,000 καὶ πλέον, ἔπρεπε νὰ εὐρεθῶμεν ἀπέναντι ἐλλείμματος 10,000,000. Ἀλλ' ἄλλως ἔδοξε ταῖς περιστάσεσι, καθότι διὰ μὲν τοῦ δανείου

τῶν 135,000,000, τοῦ τελευταίου συνολογηθέντος πρὸς τακτοποίησιν τῶν μὴ παγίων δανείων ἡμῶν, ἐπῆλθεν οἰκονομία εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον δρ. 6,670,000, διὰ δὲ τῆς ἀπολύσεως τῶν στρατιωτῶν ἐκ τῶν τάξεων τῶν ἐπῆλθεν ἄλλη οἰκονομία σπουδαία εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ εἰς τὴν οἰκονομίαν ταύτην προστιθέμεναι ἄλλαι τινες μικρότεραι τοιαῦται ἐν τοῖς λοιποῖς ὑπουργείοις, καθὼς καὶ ἡ ἐκπαίσις ποσότητός τινος ὑλικοῦ πολέμου, ἐπαρουσίασαν καὶ ἄλλο σημαντικὸν ποσὸν 4,300,000 δραχμ. ἤτοι ἐν συνόλῳ 10,000,000 περίπου, τὰ ὅποια δέον νὰ ἀφαιρηθῶσιν ἐκ τοῦ προϋπολογισθέντος ποσοῦ διὰ τὸ 1887, ἥτοι ἐκ τῶν 95 σχεδὸν ἑκατομμυρίων, καὶ οὕτω μένει ποσὸν δαπανῶν ἀνερχόμενον εἰς τὰ 85,000,000 δρ. τὸ ὅποῖον ἡ κυβέρνησις διεβεβαίωσε τὴν Βουλὴν, ὅτι ἀνκμφιβόλως θὰ εἰσπραχθῆ μέχρι τῆς λήξεως τῆς χρήσεως τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1887.

Τοιαύτη τυγχάνει ἡ κυβερνητικὴ τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας πραγμάτων ἀπεικόνισις κατὰ τὸ λήξαν ἔτος. Ὑπολείπεται ἡ ἀπόδειξις τῆς ἐσωτερικῆς ὑποστάσεώς της. Δικαίως δὲ ἀνησυχοῦσιν οἱ ἀπαισιόδοξοι, ὡς οὐδεμιᾶς ἐπὶ τοῦ παρόντος παρουσιαζομένης ἐλπίδος καλλιτερεύσεως τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας, καθόσον, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψει τὴν ὑπερβολικὴν τραχύτητα τῶν φορολογικῶν νόμων, ἐὰν ἐξετάσωμεν τὰ τῆς μαστιζούσης τὸν τόπον χρηματικῆς κρίσεως, ἀφοῦ μάλιστα ἴδομεν ὅτι τὸ ἰσοζύγιον κατὰ τὸ ἔτος 1887 θέλει μόλις ἐπιτευχθῆ, ἕνεκα τῆς ἐλαττώσεως τῶν δαπανῶν κατὰ δέκα ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἀλλὰ τὴν ὁποίαν ἐλάττωσιν δὲν θὰ δύνανται δυστυχῶς νὰ παρουσιάζωσι τακτικῶς κατ' ἔτος οἱ κυβερνῶντες τὴν Ἑλλάδα, ὅπως ἐξασφαλίζωσι τὰ ἰσοζύγια αὐτῶν, θὰ βεβαιωθῶμεν, ὅτι τὰ προσωρινὰ ταῦτα κατευναστικὰ τοῦ οἰκονομικοῦ τῆς πατρίδος πυρετοῦ μέτρα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καταπαύσωσιν ἐξ ὀλοκλήρου τὴν πάθησιν, ἀλλ' ὅτι εἰς ἄλλα τοιαῦτα δραστικώτερα, τακτικὰ καὶ διαρκῆ, ἐγκειται ἡ ριζικὴ θεραπεία.

Περὶ τῶν μέτρων τούτων ἐν ἰδίῳις ἄρθροις θέλει πραγμα-

τευθῆ ἢ «Οἰκονομικὴ Ἐπιθεώρησις», ἀλλ' εἶναι δυνατόν καὶ ἀπὸ τοῦδε νὰ ὑποδειχθῶσι τὰ κυριώτερα ἐκ τούτων. Καὶ μεταξὺ τῶν πρώτων κατατάσσομεν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τοῦ τόπου, εἶτα ἀνακηρυσσόμεθα ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τὸ οἰκονομικώτερον ἀκόμη διοικήσεως τῆς ἡμετέρας χώρας, διὰ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπαλλήλων καὶ δι' ἄλλων εὐλόγων οἰκονομιῶν. Ἰδιαιτέρως ἀναθεωρήσεως δεῖται ὁ ἐν ἰσχύϊ στρατιωτικὸς τοῦ τόπου ὀργανισμὸς πρὸς ἐλάττωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν στελεχῶν, ἀνατιθεμένων εἰς τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ στρατοῦ ἄλλων ὑπηρεσιῶν, ἐνεργουμένων σήμερον παρὰ πολιτικῶν ὑπαλλήλων, διὰ τὸ οἰκονομικώτερον.

Ὅταν κράτος τι ὡς τὸ ἡμέτερον, ἀριθμοῦν δύο μόνις ἑκατομμύρια κατοίκων, ἀφ' ἑνὸς μὲν μισθοδοτεῖ 7,000 πολιτικῶν ὑπαλλήλων, ἄλλας τόσας στρατιωτικῶν, ὀλίγας ἑκατοντάδας ναυτικῶν, στρατιώτας καὶ ναύτας ἄνω τῶν 22,000 ἀνδρῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀποτίει τόκους χρεῶν ἀνερχομένων εἰς 500,000,000 περίπου καὶ τὰ χρεωλύσια τούτων, μὲ ἐλέφαντα προϋπολογισμὸν, καταβροχθίζοντα διὰ τῆς προβοσκίδος του ἑκατὸν σχεδὸν ἑκατομμύρια, δὲν πρέπει τότε νὰ ζητῆ τὴν ἐπίτευξιν τῶν ἰσοζυγίων—ἀληθῆ τετραγωνισμόν τοῦ κύκλου—διὰ τῆς ἐπιβολῆς φόρων ἐπὶ φόρων, ἀλλ' ὀφείλει νὰ διασκεπτήται περὶ οἰκονομιῶν, καὶ μόνον περὶ οἰκονομιῶν, καθόσον διὰ τούτων μόνον τὰ ἐπερχόμενα ἰσοζύγια λαμβάνονται ὑπ' ὄψει παρὰ τῶν δανειστῶν ἐκείνων, ὧν ἔχομεν τὴν ἀνάγκην ἀκόμη, καὶ οἵτινες θὰ μᾶς προσφέρωσιν ἴσως ἡμέραν τινα τὸ μὲ μετριώτερον τόκον μέγα δάνειον, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐξοφλήσωμεν τὰ ὑπάρχοντα μὲ μέγαν τόκον τοιαῦτα, ὅπως, διὰ τῆς μετατροπῆς ταύτης, τακτοποιήσωμεν ἀσφαλῶς καὶ ἐπιτυχῶς τὸ οἰκονομικὸν μέλλον τῆς πατρίδος ἡμῶν.

E. ΕΜΠΕΡΙΚΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤ' ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς ἐκπολιτισμὸν ἔθνους τινος ἀναγκαιότατον στοιχεῖον τυγχάνει ἢ τοῦ Λαοῦ καλὴ κατάστασις. Τοῦ γενικοῦ δὲ τούτου κανόνος ἢ σημασία ἐγκαίρως κατενοήθη καὶ παρ' ἡμῶν. Τὸ ἀνώτατον ἐν Ἑλλάδι ἐκπαιδευτήριον πολλὰς ἑκατοντάδας ἐπιστημόνων παρέδωκεν, ἀπὸ τῆς συστάσεώς του, εἰς τοὺς κόλπους τῆς κοινωνίας, καὶ οἱ ἐπιστήμονες οὗτοι ἐγένοντο ὁ κυριώτερος παράγων τοῦ σημερινοῦ παρ' ἡμῶν πολιτισμοῦ. Ἐὰν δὲ τὰ τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου δὲν εὐρίσκοντο εἰς νοσηρὰν δυστυχῶς κατάστασιν, πιθανῶς καὶ ἢ πρόδοδος τοῦ ἡμετέρου κράτους θὰ ἦτο ἐπαισθητοτέρα καὶ μᾶλλον ἀποτελεσματικὴ. Τὰ κακῶς ἔχοντα ἐν τῷ ἀνωτάτῳ τῶν Μουσῶν τεμένει φαίνεται, ὅτι εἴλκυσαν τὴν γενικὴν προσοχὴν, μεταρριθμίσεις δὲ εὐρίσκονται ὑπὸ μελέτην, αἱ ὁποῖαι θὰ ἠύχόμεθα νὰ ἐπεκταθῶσι καὶ ἐπὶ τῆς μέσης καὶ κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως, καθόσον ἐκ τούτων νέαι κατακτήσεις πρὸς τὴν ἠθικὴν τοῦ κράτους ἡμῶν ἀνάπλασιν δύνανται νὰ ἐπιτευχθῶσιν.

Ἄλλ' ἄρα γε δὲν θὰ ἦτο συνετὸν, ὅπως ἢ πολιτεία προνοήσῃ καὶ περὶ τῆς κατ' ἐπάγγελμα ἐκπαιδεύσεως, λαμβάνουσα τὰ κατάλληλα μέτρα περὶ τῆς εἰσαγωγῆς ταύτης ἐν Ἑλλάδι; Ἡ χώρα ἡμῶν ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς καλουμένης βιομηχανικῆς καὶ ἐμπορικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἀνάγκη δὲ ἢ ἡ ἰδέα αὕτη νὰ ἐπαναλαμβάνηται συνεχῶς ἐνώπιον τῆς κοινωνίας, ὅπως ριζωθῆ εἰς τὰς κεφαλὰς πάντων τῶν πολιτῶν. Ὁ Ἀλέξανδρος Δουμάς (πατὴρ) ἔλεγε, ὅτι «αἱ ἰδέαι ὁμοιάζουσι μὲ τὰ καρφία· ὅσον πλεῖότερον κτυπᾷ τις ἐπ' αὐτῶν, τοσοῦτον περισσύτερον τὰ ἐμπήγει». Ἐὰν δὲ ὑπάρχη ἰδέα τις, ἣτις εἶναι καιρὸς πλέον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ πνεύματα καὶ τὰς συνειδήσεις τῶν κυβερνώντων τὴν χώραν ἡμῶν ἰδίως, αὕτη εἶναι ἐκείνη τῆς ἀνάγκης τῆς βιομηχανικῆς, ἐμπορικῆς καὶ γεωργικῆς ἀνυψώσεως τοῦ τόπου.

Τὸ μέλλον ἀνήκει εἰς τοὺς ἐργαζομένους, οἱ δὲ αἰῶνες, καθ' οὓς οἱ ἐργαζόμενοι ἐθεωροῦντο παρὰ «τῶν ἐκλεκτῶν»

ὡς κλάσις τις ὑποδεστέρα, παρήλθον ἀνεπιστρεπτεῖ. Σήμερον διὰ τῆς ἐργασίας κανονίζονται τὰ τοῦ ὕλικου βίου τῶν ἀτόμων, καθὼς καὶ πάντα τὰ ζωτικὰ ἐν τῷ κράτει ζητήματα, οὐδ' αὐτῶν τῶν ἐθνικῶν ἐξαίρουμένων, καθότι διὰ τῆς εὐημερίας αὐτῶν τὰ ἔθνη ἐκπολιτίζονται καὶ προοδεύουσι. Διὰ τὴν πρόδον ὅμως τῆς γεωργίας, τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας κράτους τινὸς ἀπαραίτητος καθίσταται ἡ κατ' ἐπάγγελμα ἐκπαίδευσις ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Ἐὰν στρέψωμεν δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ τῶν εὐημερούντων ἐν βιομηχανίᾳ, ἐμπορίῳ, γεωργίᾳ καὶ τέχναις ἐθνῶν, θὰ ἴδωμεν ὅτι ἡ τῶν νέων ἡλικιῶν κατ' ἐπάγγελμα ἐκπαίδευσις ἐνωρὶς ἀπέδειξε τὰ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα τῆς, ὑπεστηρίχθη δὲ διὰ παντὸς μέσου ἀπὸ πολλῶν χρόνων, καθ' ἡμέραν λαμβάνουσα ἐκτενεστέρας ἀκόμη διαστάσεις καὶ τελειοποιήσεις. Οὕτω δὲ ὁ μετὰ τῆς κατωτέρας, ἔστιν ὅτε μάλιστα καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως, συνδυασμὸς τῆς κατ' ἐπάγγελμα ὑποχρεωτικῆς διδασκαλίας ἐπήνεγκε τοὺς ἀγλαεστέρους καρπούς. Παῖδες ἀπὸ 9 μέχρι 13 καὶ 14 ἐτῶν ἐν τοῖς πρακτικοῖς τούτοις σχολείοις διδασκόμενοι, καταγίνονται εἰς ἐκμάθησιν οἰασδῆποτε τέχνης, δι' ἧς ἐξερχόμενοι τῶν προοδευτικῶν τούτων περιβόλων, δύνανται νὰ εὕρωσιν ἀμέσως ἐργασίας, κερδαίνοντα καὶ παράγοντα ὠφέλιμα. Ἐν Γαλλίᾳ ἐπισκεπτόμενός τις τὰς ἐμπορικὰς πόλεις Havre, Rouen, Bordeaux, Grenoble καὶ ἄλλας, ἐκπλήσσεται παρατηρῶν ἐν ταῖς σχολαῖς τὰ ἐν αὐταῖς ἐκτεθειμένα ἀναρίθμητα ἀριστουργήματα τέχνης, τὰ παραχθέντα ὑπὸ τῶν μικρῶν χειρῶν τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Λειτουργοῦσα μηχαναὶ μικροῦ μεγέθους, διαφόρων εἰδῶν καὶ προορισμῶν, ἐπιπλα ποικίλα, μικραὶ οἰκίαι, γέφυραι, ἐργαλεῖα διάφορα, ἐνδύματα καὶ ἄλλα ἀπειράριθμα εἶδη, κατασκευασθέντα παρὰ τῶν μικρῶν τούτων ἐργατῶν, θαυμάζονται ἐν ταῖς ἐκθέσεσι ταύταις, καὶ μετὰ ταῦτα πωλοῦνται πρὸς ὄφελος τῶν σχολῶν τούτων καὶ τῶν δῆμων.

Καὶ εἶναι πράγματι ὑπερβολικῶς εὐχάριστον καὶ συγκινητικόν τὸ νὰ βλέπῃ τις συγκεντρωμένα εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ὅλα ἐ-

κεῖνα τὰ ἔργα τῆς ἐργαζομένης παιδικῆς ἡλικίας, δι' ὧν προετοιμάζεται αὐτὴ εἰς γενεὰν μεγάλων καὶ σοβαρῶν ἐργατῶν καὶ ἐργατῶν, δυναμένην, διὰ τῆς ἐξακολουθήσεως τοῦ ἐκλεχθέντος ἐπαγγέλματος, νὰ παραγάγῃ τὰ τελειότερα προϊόντα τῆς τέχνης, ἅτινα εἰσὶ γνωστὰ εἰς πάντα τὰ πέρατα τοῦ κόσμου, καὶ τὰ ὅποια, καὶ παρ' ἡμῖν εἰσαγόμενα πολλακίς διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ βίου, ὑποκινούσι τὴν χορδὴν τῆς ἐλπίδος, ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἔσεται ποτε καὶ εἰς τὸ ἡμέτερον κράτος δυνατὴ ἡ ἐφαρμογὴ καὶ ἡ παραγωγή τῶν αὐτῶν. Ἡ μικρὰ λοιπὸν ἐκείνη γενεὰ, ἐξασφαλίζουσα τὸ μέλλον διὰ τῆς ἐργασίας, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡλικίας τῆς, προσθέτει εἰς τὴν πατρίδα ἀνυπολόγιστον παραγωγῆς κεφάλαιον, ὑπερ ἐπιπροσθούμενον ἐπιφέρει πόρον ἰκανὸν πρὸς εὐημερίαν καὶ πρόδον. Ἐπὶ τῆς γενεᾶς δὲ ταύτης, ἥτις μανθάνει νὰ παράγῃ ἐγκαίρως καὶ ἐντέχνως πράγματα χρήσιμα, δύναται μετ' ἐμπιστοσύνης νὰ ἐπαναπαυθῇ τὸ μέλλον τοῦ κράτους.

Τῆς γενεᾶς ταύτης ἔχει ἀνάγκην ἡ ἡμετέρα Ἑλλάς, δὲν θὰ ἀποκτήσωμεν δὲ αὐτὴν ἀνευ τῆς ὑποχρεωτικῆς κατ' ἐπάγγελμα ἐκπαιδεύσεως. Οἱ νέοι πολῖται ἔσονται ἀναγκάειως ἠθικοὶ καὶ ἀνεξάρτητοι, ὑπολογίζοντες δὲ ἐπὶ τῶν χειρῶν τῶν τὸ μέλλον των, θὰ θέσωσιν ἀναμφισβητήτως φραγμὸν εἰς τὰ δεινὰ τῆς ρουφετοκρατίας, ὑφ' ἧς καταπιέζεται σήμερον καταθλιπτικῶς ἡ πατρίς. Αὐτὴ εἶναι ἡ γενεὰ ἐφ' ἧς, ὡς ἐπὶ ἰσχυροῦ μοχλοῦ, βασιζόμενοι οἱ ἀληθεῖς τοῦ κράτους κυβερνήται θὰ δυνηθῶσι νὰ ἀνασηκώσωσι τὴν χώραν ἐκ τῆς εἰς ἣν διατελεῖ πτώσεως, ὀδηγοῦντες αὐτὴν εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν μεταξὺ τῶν προοδευτικῶν ἐθνῶν θέσιν.

Ε. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΙΕΑΙ

Εἰς τρεῖς κατηγορίας δύνανται νὰ διαιρεθῶσι τὰ διάφορα κράτη, ὅσον ἀφορᾷ τὴν νομισματικὴν αὐτῶν οἰκονομίαν. Ἡ ἀποτελοῦσι τὴν λεγομένην Λατινικὴν Ἐνωσιν, ἢ χωρὶς νὰ

εἶναι μέλη αὐτῆς ἔχουσι νομίσματα ἀντίστοιχα πρὸς τὸ νόμισμά της, ἢ εἰς οὐδεμίαν διατελοῦσι τοιαύτην ἐπικοινωνίαν.

Α' κατηγορία. — Ἡ Λατινικὴ Ἐνώσις εἶναι εἶδος νομισματικῆς ἐταιρίας μεταξὺ πέντε ἐπικρατειῶν, Γαλλίας, Βελγίου, Ἑλβετίας, Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐν αὐταῖς κυκλοφορίας ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ νομίσματος, ὑπὸ γράμματα μὲν καὶ σύμβολα ἰδιαίτερα ἐκάστης ἐπικρατείας, ὑπὸ τίτλον δὲ ποιότητος, ποσότητος καὶ ἀξίας κοινὸν πρὸς ὅλας τὰς συνεταιρισθείσας ἐπικρατείας. Τὸ κύριον νόμισμα τῆς Ἐνώσεως ταύτης εἶναι τὸ πεντόφραγκον (πεντόδραχμον), εἴτε εἰς χρυσὸν εἴτε εἰς ἄργυρον, καὶ τὰ εἰς χρυσὸν 10δραχμα, 20δραχμα, 50δραχμα καὶ 100δραχμα.

Παραλείπομεν τὰ εἰς ἄργυρον καὶ χαλκὸν συμπληρωτικὰ νομίσματα τῶν δραχ. 2 καὶ 1, τῶν λεπτῶν 50, 20, 10, 5, 2 καὶ 1, τὰ ὅποια μόνον, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν περὶ τὰς πληρωμὰς λ/σμῶν, εἰς μικρὰς ποσότητας εἶναι δεκτά. Ὁ πυρρὴν τῆς προκειμένης διεθνούς ἐταιρίας ὑπῆρξεν ἡ Γαλλία, εἰς ἣν ὀφείλεται ὁ κύριος νομισματικὸς τύπος, ὑπὸ τὸν ὅποιον ἀπὸ τοῦ 1795 μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1886, λέγει ὁ Foville, ἐξετύπωσεν αὐτὴ κολοσσαίας ποσότητας νομισμάτων. Εἰς 14,242 ἑκατομμύρια δραχμῶν ἀναβιβάζεται ἡ ἀξία τῶν νομισμάτων τούτων, ἐκ τῶν ὁποίων (8,746 εἰς χρυσὸν καὶ 5,520 εἰς ἄργυρον). Ὅσον ἀφορᾷ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Ἐνώσεως, μέχρι τῆς 31 Ἰουλίου 1885 ἐξετύπωσαν ταῦτα τὰς ἐξῆς νομισματικὰς ποσότητας: Ἰταλία 1,285 ἑκατομμύρια δραχμῶν (571 εἰς χρυσόν, 714 εἰς ἄργυρον), Βέλγιον 1,113 ἑκατομμύρια (584 εἰς χρυσόν, 529 εἰς ἄργυρον), Ἑλλὰς 38 ἑκατομ. (12 εἰς χρυσόν, 26 εἰς ἄργυρον), Ἑλβετία 33 ἑκατομ. (5 εἰς χρυσόν, 28 εἰς ἄργυρον). — Τὰ ἐν ταῖς ἐπικρατεῖαις τῆς Λατινικῆς Ἐνώσεως κυκλοφοροῦντα νομισματικὰ κεφάλαια ὑπολογίζονται ὡς ἐξῆς: Γαλλία 8,000 ἑκατομμύρια δραχμῶν (4,000,000 εἰς χρυσόν, 4,000,000 εἰς ἄργυρον), Ἰταλία 1,070 ἑκατομ. δρ. (730 εἰς χρυσόν, 340 εἰς ἄργυρον), Βέλγιον 693 ἑκατομ. δρ. (360 εἰς χρυσόν, 333 εἰς ἄργυρον), Ἑλβετία 128 ἑκατομ. δρ. (70 εἰς χρυσόν, 58

εἰς ἄργυρον), Ἑλλὰς 26 ἑκατομ. δρ. διατελοῦσα ὑπὸ ἀναγκαστικὴν κυκλοφορίαν.

Β' κατηγορία. — Περιλαμβάνει αὕτη κυρίως τὴν Ἰσπανίαν μὲ τὸ νόμισμά της «πεζέτα», τὴν Φινλανδίαν μὲ τὸ νόμισμά της «μάρκα», τὴν Ρουμανίαν μὲ τὸ νόμισμά της «λέυ» καὶ τὴν Σερβίαν μὲ τὸ νόμισμά της «δινάρ». Τὰ νομίσματα ταῦτα ἰσοδυναμοῦσι πρὸς τὸ φράγκον (δραχμὴν) τῆς Λατινικῆς Ἐνώσεως. Ἄλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ἐπικρατεῖαι ἀνήκουσαι εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην, ὡς ἡ Αἰτή μὲ τὸ νόμισμά της «γούρδ», ἡ Χιλή, ἡ Περούβια, ἡ Ἀργεντίνη μὲ τὰ νομίσματά των «πιάστρα», τὰ ὅποια εἶναι ἀπομιμήσεις τῶν ἄργυρῶν πεντοφράγκων.

Γ' κατηγορία. — Περιλαμβάνει τὰς ἐπικρατείας τῆς μεγλειτέρας νομισματικῆς ποικιλίας. Κατατάσσομεν αὐτὰς κλιμακῆδόν κατὰ τὸ μέγεθος τῆς ἀξίας τοῦ κυρίου νομίσματος ἐκάστης: Αἴγυπτος (λίρα αἰγυπτιακὴ) δρ. 25.62, Ἀγγλία (λίρα στερελίνα) 25.22, Κίνα (τάελ ἢ λιάνγγ) δρ. 7.56, Πορτογαλλία (μίλρεϊ) δρ. 5.60, Μεξικὸν (πιάστρον) δρ. 5.43, Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι (δολλάριον) δρ. 5.34 ἄργυρος, 5.18 χρυσός, Ἰαπωνία (ἔν) δρ. 5.16, Ρωσσία (ρούβλιον) δρ. 4, Βρασιλία (μίλρεϊ) δρ. 3.83, Αὐστρουγγαρία (φλωρίνιον) δρ. 2.50 χρυσός, 2.47 ἄργυρος, Ἀγγλικὴ Ἰνδία (ρούπια) δρ. 2.37, Ὀλλανδία (φλωρίνιον) δρ. 2.10 ἄργυρος, Δανία, Σουηδία, Νορβηγία (κουρόν) δρ. 1.39 χρυσός, Γερμανία (μάρκ) δρ. 1.23 χρυσός, Τύνις (πιάστρ) λεπτὰ 62 ἄργυρος, λεπτὰ 60 χρυσός, Τουρκία (γρόσιον) λεπτὰ 23. Μεταξὺ τῶν ἀνωτέρω ἐπικρατειῶν πρὸς τρεῖς ὑπελογίσθησαν ὡς ἐξῆς τὰ κυκλοφοροῦντα ἐν αὐταῖς νομισματικὰ κεφάλαια: Ἰνδία 5,258 ἑκατομμύρια δρ. (εἰς ἄργυρον), Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι 4,530 ἑκατομ. δρ. (3,040 εἰς χρυσόν, 1,490 εἰς ἄργυρον), Γερμανία 3,148 ἑκατομ. δρ. (2,005 εἰς χρυσόν, 1,143 εἰς ἄργυρον).

Ἐν γένει ὅσον ἀφορᾷ τὴν παγκόσμιον νομισματικὴν κυκλοφορίαν, κατὰ τὰς πρό τινας δημοσιευθείσας ὑπὸ τῆς διεύθυνσεως τοῦ νομισματοκοπέου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν

ερεύνας, ἐπὶ 27 ἐπικρατειῶν (ἐκτὸς τῆς Κίνας καὶ ἑλλων τινῶν, ἐν αἷς ὁ ἔλεγχος ὑπῆρξεν ἀδύνατος) κατὰ τὴν τριετίαν 1881-83 ἐνομισματοποιήθη χρυσὸς μὲν ἀξίας 69, 368,000 λιρῶν στερλίνων, ἤτοι ἐνιαυσίως κατὰ μέσον ὄρον 23,212,000, ἄργυρος δὲ ἀξίας 66,297,000 λ. στ. ἤτοι ἐνιαυσίως κατὰ μέσον ὄρον 22,099,000. Ἡ διαφορά τῶν ἀριθμῶν τούτων εἶναι ἀνάλογος τῆς προβαίνουσας προτιμῆσεως τοῦ χρυσοῦ ἐν τῇ νομισματικῇ κυκλοφορίᾳ.

Ἀπὸ τῶν αὐτῶν πληροφοριῶν ἢ ἐν ἔτει 1884 γενικὴ κατάστασις τῆς παγκοσμίου νομισματικῆς κυκλοφορίας ὑπελογίζετο ἐπὶ χρυσοῦ μὲν εἰς 658,721,000 λίρας στερλίνας, ἐπὶ ἀργύρου δὲ εἰς 550,922,000 λ. στερ. (462,136,000 πλήρους νομισματικῆς δυνάμεως καὶ 88,786,000 περιωρισμένης). Εἰς τὰ ποσὰ ταῦτα προσθετέον καὶ τὰ εἰς τεμάχια χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καθὼς καὶ εἰς νομίσματα κατατεθειμένα ἐν τοῖς ταμείοις ἐπικρατειῶν καὶ τραπεζῶν ποσά, ὑπολογιζόμενα ἀπὸ χρυσοῦ μὲν εἰς 207,622,000 λ. στερ. ἀπὸ ἀργύρου δὲ εἰς 184,292,000. Ἐπομένως τὸ ὅλον τῶν εἰς κυκλοφορίαν, ἄμεσον ἢ ἔμμεσον, διατελούντων νομισμάτων καὶ τεμαχίων χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἀναβιβάζεται εἰς 1,601,557,000 λίρας στερλίνας, ἤτοι εἰς 40,038,925,000 δραχμάς, ποσὸν προκαλοῦν τὴν ἐκπληξιν τῶν αἰώνων. Ἡ ἐν αὐτῷ ἀναλογία τοῦ χρυσοῦ πρὸς τὸν ἄργυρον εἶναι 54 πρὸς 46 τοῖς 0/0, ἐνῶ κατὰ τὸ 1870 ἦτο 52 πρὸς 48. Ἡ ἐλάττωσις τῶν νομισματικῶν ὄρων τοῦ ἀργύρου, καθόσον ἀπὸ τοῦ 1870 προβαίνομεν εἰς τὸ 1884, εἶναι συνάμα καὶ αἰτιον καὶ ἀποτέλεσμα τῆς καταστάσεως τῆς ἀργυρᾶς νομισματοποιίας.

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ἡ ἐφεύρεσις τοῦ τηλεφώνου εἶναι πολύτιμον κόσμημα τῆς νεωτάτης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους προόδου. Ἀνήκει εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν καὶ ἐν ὀλιγίστῳ χρόνῳ ἔλαβε τοιαύτην

ἐπίδοσιν ἢ δι' αὐτοῦ πνευματικὴ συγκοινωνία, ὥστε δὲν ὑπάρχει πόλις, βαδίζουσα ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ πολιτισμοῦ, ἢ ὁποία νὰ μὴ ἔχη τὴν βοήθειαν τοῦ δραστηριωτάτου αὐτοῦ ὄργανου. Τὸ τηλεφῶνον συναγωνίζεται εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ τηλεγράφου. Ἐνῶ οὗτος, θέτων εἰς κίνησιν τὸν ἠλεκτρισμόν, ἀποτυπώνει διὰ σημείων εἰς τὰς ἀποστάσεις τὸν ἐμπεπιστευμένον αὐτῷ στοχασμόν, τὸ τηλεφῶνον μεταβιβάζει αὐτοῦς τοὺς ἤχους τῆς φωνῆς, εἰς τρόπον ὥστε δύνανται δύο φίλοι νὰ κατοικῶσι μακρὰν ἀλλήλων καὶ ἐν τούτοις δι' αὐτοῦ νὰ συνομιλῶσιν.

Ἡ μεγαλειτέρα τηλεφωνικὴ συγκοινωνία ἀπαντᾶται ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις. Δὲν ὑπάρχει πόλις ἐκεῖ, ἐν τῇ ὁποίᾳ τὸ τηλεφῶνον νὰ μὴ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του. Ἴνα δώσωμεν γενικὴν ἔννοιαν περὶ τῶν διαστάσεων, τὰς ὁποίας ὁσημέραι λαμβάνει ἡ τηλεφωνικὴ συγκοινωνία, ἀρκοῦσιν αἱ ἐξῆς περὶ τοῦ ἔτους 1885 πληροφορίαι τοῦ κ. Preece, ὑποβληθεῖσαι πρὸ τινος ἐνώπιον τῆς ἐν Λονδίῳ Ἡλεκτρικῆς Ἐταιρίας. Εἰς 325,574 ὑπελογίζοντο ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τὰ ἐν χρήσει τηλεφῶνα. Ἐν Καναδᾷ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνῆρχετο εἰς 18,000, καὶ σημειωτέον ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας ταύτης ὑπολογίζεται εἰς 3 ἑκατομμύρια. Ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ ἀριθμὸς τῶν τηλεφῶνων δὲν δύναται νὰ συγκριθῇ πρὸς τοὺς ἀνωτέρω, διότι μόνις ἀνεβιβάζεται εἰς 13,000.

Ἐν γένει ἢ κατὰ τὸ 1887 κατάστασις τῆς τηλεφωνικῆς συγκοινωνίας ἐν Εὐρώπῃ εἶχεν ὡς ἐξῆς: Ἀγγλία συνδρομηταὶ 20,426, γραμμοσυμπλέγματα 183, Σουηδία συνδ. 12,864, γραμ. 148, Γαλλία συνδ. 9,487, γραμ. 28, Ἰταλία συνδ. 9,183, γραμ. 28, Ρωσσία συνδ. 7,585, γραμ. 37, Ἑλβετία συνδ. 6,570, γραμ. 54, Βέλγιον συνδ. 4,674, γραμ. 14, Αὐστρία συνδ. 4,200, γραμ. 13, Νορβηγία συνδ. 3,930, γραμ. 21, Ὀλλανδία συνδ. 2,872, γραμ. 9, Ἰσπανία συνδ. 2,218, γραμ. 8, Δανία συνδ. 1,837, γραμ. 6, Πορτογαλλία συνδ. 890, γραμ. 2. Ἐπὶ τοῦ ὅλου 87,219 συνδρομηταὶ καὶ 566 γραμμοσυμπλέγματα. Τῇ 1 ἰανουαρίου τοῦ 1886 μὲν ὑπελογί-

ζοντο 57,724 συνδ. και 229 γραμ., του 1883 δε 25,708 συνδ. και 138 γραμ. Εντός πέντε ετών υπερετριπλασιάσθησαν οι συνδρομηταί και έτετραπλασιάσθησαν τα γραμμοσυμπλέγματα τῷ 1885 ὑπῆρχον ἐν Βερολίῳ 4,248 τηλεφωνα, ἐν Λονδίῳ 4,193, ἐν Παρισίοις 4,054, ἐν Στοκχόλμῃ 3,825, ἐν Ρώμῃ 2,054, ἐν Μάντσεστερ 1,171, ἐν Λίβερπουλ 1,169, ἐν Γλασκῶβ 1,046. Πολλαὶ πόλεις ἐν Ἀγγλίᾳ, Βελγίῳ και Ἑλβετίᾳ συνδέονται πρὸς ἀλλήλας διὰ τηλεφωνικῶν γραμμῶν, ὑπάρχει δὲ και μία διεθνῆς τοιαύτη μεταξὺ Παρισίων και Βρυξελεῶν, οὐσα και ἡ μᾶλλον ἐκτεταμένη, μήκους 320 χιλιομέτρων διὰ σύρματος ὀρειχαλκίῳ.

Δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι, ὡς τόσα ἄλλα γενικῆς κυκλοφορίας στοιχεῖα τοῦ κοινωνικοῦ πλοῦτου, οὕτω και τῆς τηλεφωνικῆς συγκοινωνίας ἡ κατὰ τύπους εἰσαγωγή και καλλιέργεια ἀνήκει εἰς τὸν μεγαλοεργὸν τοῦ συνεταιρισμοῦ μεγάλον. Κατὰ τὸ 1882 ἡ ἐν Νέα Ὑόρκῃ διεθνῆς τηλεφωνικῆ ἐταιρία ἐπεχείρησε τὴν σύστασιν τηλεφῶνων ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς ρωσικῆς αὐτοκρατορίας και, πρὶν τελειῶσθαι τὸ δεύτερον ἔτος, ὅλα τὰ τμήματα τῆς Πετροπόλεως συνεκωνήθησαν τηλεφωνικῶς μετὰ τοῦ κέντρου αὐτῆς και κατ' ἀκολουθίαν πρὸς ἄλληλα. Εἰς 1,500 βέρστια ὑπελογίζετο κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1884 ἡ ἔκτασις τῶν διασχιζόντων τὴν πόλιν τηλεφωνικῶν συρμάτων. Δὲν ὑπῆρχε κατὰσθημα σπουδαίου, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἤττον, δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ συμφέροντος, ἐν τῷ ὁποίῳ τὸ τηλεφῶνον δὲν ἦτο προσηρητέον. Εἰς ἀνάγκορα, ὑπουργεῖα, στρατῶνας, φυλακὰς, τραπέζας, τελωνεῖα, σιδηροδρόμους, μεγάλα ἐμπορικὰ και βιομηχανικὰ καταστήματα, ἐργοστάσια, ξενοδοχεῖα, θέατρα κλπ. ἀπανταχοῦ ἡ τηλεφωνικῆ συγκοινωνία ἐγκαθιδρύθη εἰς πρόχειρον παροχὴν τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῆς.

Καθὸσον ἡ χρῆσις τῆς τηλεφωνικῆς συγκοινωνίας ἔχει τι ἄμεσον, ἀπὸ τοῦ στόματος δηλαδὴ τοῦ ὁμιλοῦντος εἰς τὴν μίαν ἄκρον τοῦ σύρματος μέχρι τοῦ ὠτὸς τοῦ ἀκούοντος εἰς τὴν ἄλλην, προφανῆς εἶναι ὁ τὸν ὁποῖον ἐντεῦθεν προκαλεῖ ὀργανισμὸς συνδρομητῶν ποιουμένων τὴν τοιαύτην χρῆσιν.

Ἡ ἐγκαθίδρυσις αὕτη ἔχει τι πάγιον. Ὁ κύριος τοῦ τόπου, ἐν ᾧ εἶναι προσηλωμένον τὸ τηλεφῶνον, πληρώνει τὸ κανονιζόμενον ὑπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως δικαίωμα και τοιουτοτρόπως ὅσον πλείονας συνδρομητὰς ἔχει ἢ ἐπιχειρήσις τόσον ἢ ἐγκατάστασις τῆς παριστᾶ βεβαιότερον συμφέρον. Δὲν ἐπιτεταται ἐκ τούτου, ὅτι ἀποκλείεται ἡ εὐρυτέρα χρῆσις. Τοιουτοτρόπως ἐκτὸς τῶν ἰδιαιτέρων διὰ τοὺς συνδρομητὰς τηλεφωνικῶν γραμμῶν ὀργανίζονται ἐντὸς τῶν πόλεων και γενικὰ τηλεφωνικὰ γραφεῖα, ἐν οἷς δύναται ἕκαστος προσερχόμενος νὰ ὁμιλῇ πρὸς ὁποιοδήποτε σημεῖον ὀδηγοῦσι τὰ τηλεφωνικὰ σύρματα τῆς ἐπιχειρήσεως. Ἐν τῷ κατὰ τὴν θέσιν Νεῦσκη τῆς Πετροπόλεως τοιούτῳ γραφεῖῳ δύναται ὁ βουλόμενος, ἀντὶ 25 κοπέκ, νὰ τηλεφωνῆσθαι κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν πρὸς οἰονδήποτε τῶν 600 συνδρομητῶν τῆς ἐπιχειρήσεως. Δὲν πρέπει νὰ ἐκλάβῃ τις, ὅτι ὁ ὅρος τῆς τηλεφωνικῆς συνδρομῆς σχετίζεται ἀναγκαίως πρὸς ἓν πρόσωπον, διότι δύναται νὰ εἶναι συνδρομητῆς ἓν κατὰσθημα, μία οἰκία, και ὅλοι οἱ ἐν ταῖς ἰδιαιτέροις διαμερίσμασιν αὐτῶν νὰ ποιοῦνται κοινὴν τοῦ τηλεφῶνου χρῆσιν. Εἴτε ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς οἰκοδομῆς συννοεῖται μετὰ τῆς τηλεφωνικῆς ἐπιχειρήσεως, εἴτε οἱ ἐνοικιασταὶ τῆς οἰκίας συνεταιρίζονται πρὸς τοῦτο, τὸ ἀκριβὲς εἶναι, ὅτι τὸ προσαρτώμενον ἐπὶ τοῦ κτιρίου τηλεφῶνον καθίσταται ὄργανον ἐπικοινωνίας, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀξία ἀνευρίσκειται εἰς τὸ ἀντίτιμον, ὅπερ πληρόνουσιν οἱ χρῆσταί. Τοιουτοτρόπως κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1884 ὁ ἀριθμὸς τῶν καθ' ἑβδομάδα τηλεφωνημάτων ἀνέβαινε εἰς 15,800 ἐν Πετροπόλει, ἐνῶ οἱ συνδρομηταὶ δὲν ὑπερέβαινον τοὺς 600.

Ὁ μεταξὺ τηλεγράφων και τηλεφῶνων συναγωνισμὸς δὲν ἔλειψε νὰ προκαλέσθαι τὴν προσοχὴν τοῦ δημοσίου θησαυροῦ, ἐνδιαφερομένου διὰ τὰ τηλεγραφικὰ εἰσοδήματα. Πάντοτε ὁ τηλεγράφος θέλει ἔχει τὴν προέχουσαν θέσιν, ἐν τῷ διττῷ αὐτῷ κύκλῳ τῆς πνευματικῆς συγκοινωνίας, ἕνεκα τοῦ ἐντελεστερέου τρόπου τῶν μεταβιβάσεων, τὰς ὁποίας ἐκτελεῖ. Ὅταν εἰς ἓν λεπτόν τῆς ὥρας, διὰ τῆς αὐτοματικῆς συσκευῆς Wheatstone, δύναται νὰ μεταβιβάσθαι 400 λέξεις, ἕκα-

στος έννοει τήν απόστασιν, ήτις μεταξύ τών δύο ανταγωνιστών ύπάρχει. Ίδου τί εις συμβιβασμόν μεταξύ τηλεγραφικής και τηλεφωνικής συγκοινωνίας, καθιερώθη τῷ 1884 ἐν Ἀγγλίᾳ :

Ἡ κυβέρνησις ἐπιφυλάσσει πάντοτε τὸ δικαίωμα, καθ' ὅποιονδῆποτε μέρος τοῦ κράτους, νὰ ἐξασκήσῃ αὐτὴ τὴν τηλεφωνικὴν συγκοινωνίαν ἢ νὰ παραχωρήσῃ τὴν ἐξάσκησιν τῆς εἰς ἄλλους καὶ χωρὶς πρὸς ταῦτα νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν τινὰ προηγουμένη συμφωνία ἢ παραχώρησις. Ἀπαλλάσσονται αἱ τηλεφωνικαὶ ἐταιρίαι τῆς ὑποχρέωσως, εἰς τὴν ὑπεβάλλοντο μέχρι τοῦδε, νὰ καταθέτωσι παρὰ τῇ κυβερνήσει δείγματα τῶν ὁποίων ποιοῦνται χρῆσιν τηλεφωνικῶν συσκευῶν. Ἐν γένει καταργεῖται πᾶς περιορισμὸς τῆς ἀκτίως, ἐν τῇ ὁποίᾳ δύνανται αἱ τηλεφωνικαὶ ἐπιχειρήσεις νὰ ἐξασκῶσι τὰ ἔργα των. Αἱ τηλεφωνικαὶ ἐταιρίαι ὀφείλουσι νὰ ἔχωσιν ἴδια τηλεφωνικὰ σύρματα, ἀπαγορευομένου εἰς αὐτὰς νὰ ποιῶσι χρῆσιν τῶν τηλεγραφικῶν συρμάτων τῆς κυβερνήσεως. Ἀπαγορεύεται εἰς τὰς τηλεφωνικὰς ἐταιρίας νὰ μεταβιβάζωσιν οὐδαμῶς ἔγγραφα τηλεφωνήματα. Ἐπιτρέπεται ὅμως εἰς αὐτὰς ἢ ὅπουδῆποτε ἴδρυσις εἰδικῶν γραφείων διὰ προφορικὰς ἀνταποκρίσεις. Αἱ τηλεφωνικαὶ ἐταιρίαι ὑποχρεοῦνται εἰς τὴν πρὸς τὸ κράτος, λόγῳ τῆς ἀσκήσεως τοῦ ἀνήκοντος αὐτῷ νομήματος, πληρωμὴν 10 τοῖς 100 τοῦ ἀκαθαρίστου εἰσοδήματός των.

ΔΗΜΟΣΙΑΙ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΑΙ

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἡ ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως ἐδημοσίευσε κατάστασιν τῶν δημοσίων εἰσπραξέων καὶ δαπανῶν κατὰ τὸ πρῶτον δεκάμηνον τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1887. Ὡς γνωστόν, ἡ διάρκεια ἐκάστης χρήσεως εἶναι 22 μηνῶν, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ ἔτους καὶ λήγουσα τὴν 31 ὀκτωβρίου τοῦ ἐπομένου ἔτους. Θέλομεν, ἐπὶ τῇ βᾶσει τοῦ ἐπισήμου τούτου δημοσιεύματος, πραγματεῦσθαι

ἰδιαιτέρως τὰ ἀναγόμενα εἰς ἑκάτερον τῶν δύο μεγάλων τμημάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Α'. Εἰσπράξεις.

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1887 ἀνεβίβαζε τὰ ἔσοδα τῆς ἑλληνικῆς ἐπικρατείας εἰς δραχμὰς 94,656,907. Ἐκ τούτων κατὰ τὸ ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου μέχρι 31 Ὀκτωβρίου 1887 διάστημα ἐβεβαιώθησαν ἐν τοῖς ταμείοις καὶ τελωνείοις 63,528,085, ἐπομένως κατὰ τὸ ὑπολειπόμενον διάστημα τῆς χρήσεως πρέπει νὰ βεβαιωθῇ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ προϋπολογισμοῦ ποσόν, συγκείμενον ἐκ δραχμῶν 31,128,822, ἐὰν ὁ προϋπολογισμὸς ἦτο ἀλήθεια. Ἡ ἐν τῷ σταδίῳ τῆς βεβαιώσεως καθυστέρησις τοῦ τρίτου τῶν προϋπολογισθέντων ἐσόδων τῆς ἐπικρατείας εἶναι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ σημαντικὸν γεγονός, καθίσταται δὲ σημαντικώτερον ἔτι καθόσον μεταβινομεν ἀπὸ τοῦ σταδίου τῆς βεβαιώσεως εἰς τὸ στάδιον τῆς εἰσπράξεως, διότι κατὰ τοῦτο ἡ καθυστέρησις προβιβάζεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον. Ἀπὸ 94,656,907 δραχμῶν, εἰς ἃς προϋπολογίσθησαν τὰ ἐν ἔτει 1887 δημοσία ἔσοδα τῆς Ἑλλάδος, μόλις εἰσπραχθήσαν κατὰ τοὺς πρώτους δέκα μῆνας τοῦ ἔτους τούτου δραχμαὶ 54,654,254, ἐπομένως καθυστέρησαν 40,002,653 ἤτοι τὰ 4/9.

Ἴσως ὑποθέσει τις, ὅτι αἱ δύο αὗται καθυστερήσεις ἐλέγχουσιν ἀπλῶς τὸν βαθμὸν τῆς ἀκριβολογικῆς ἀξίας τῶν προϋπολογιστικῶν προϋποθέσεων. Ἐν τούτοις νὰ καταπίπτωσιν αὗται εἰς τὸ τρίτον ἐν τῷ σταδίῳ τῆς βεβαιώσεως καὶ σχεδὸν εἰς τὸ ἡμισυ ἐν τῷ σταδίῳ τῆς εἰσπράξεως, ἀπορεῖ τις πῶς νὰ χαρακτηρίσῃ τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ἐπὶ τῶν προϋπολογισμῶν κοινοβουλευτικῆς ἐργασίας. Δὲν πρόκειται περὶ παρεκκλίσεων εἰς ἑκατοστὰ. Πρόκειται περὶ δεκάδων ἑκατομμυρίων, ἐν ταῖς ὁποίαις αὐτὴ ἡ ὀλοκληρία τοῦ προϋπολογισμοῦ διασπᾶται. Ὑπάρχει καὶ ἄλλη ἐν τούτοις ἔποψις ἡ τῆς βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως κατὰ τὸ ὑπολειπόμενον διάστημα τῆς χρήσεως. Θὰ κατορθωθῇ ἄρα γὰρ ἐν αὐτῷ νὰ βεβαιωθῶσι 31,128,822 δραχμαὶ καὶ νὰ εἰσπραχθῶσι 40,002,653 ; Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑποτιθεμένην εἰσπραξίν μετὰ τὴν 31 ὀκτωβρίου 1887,

τὸ κυβερνητικὸν δημοσίευμα, ὅπερ ἔχομεν ὑπ' ὄψιν, ἀναβιβάζει τὸ ποσὸν αὐτῆς εἰς 8,873,830. Εἶναι ἡ διαφορὰ μεταξύ βεβαιωθέντων καὶ εἰσπραχθέντων, εἰς ἣν δὲν συμπεριλαμβάνεται ὁ ἐπὶ τοῦ οἴνου φόρος, ἡ βεβαιώσις τοῦ ὁποίου ἐνεργεῖται βραδύτερον. Τὸ ζήτημα ἀνάγεται εἰς τὴν γονιμότητα τῶν πρώτων καὶ τελευταίων μηνῶν τῆς χρήσεως. Ἄς περιμένωμεν τὸ ἀποτέλεσμα, ἵνα μὴ καταφύγωμεν εἰς τὰς ἐκ τῶν προτέρων ἐτῶν σχετικὰς ἀναλογίας.

Ἐκ τῶν ἐννέα κεφαλαίων τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἐν τῷ Α' τῷ τῶν ἀμέσων φόρων, ἀπὸ προϋπολογισθέντων 21,642,800 ἐβεβαιώθησαν 10,936,777 καὶ εἰσπράχθησαν 7,449,896, ἐπομένως ἡ καθυστέρησις τῶν εἰσπραχθέντων πρὸς τὰ προϋπολογισθέντα μὲν ἀναβιβάζεται εἰς 14,192,904, πρὸς τὰ βεβαιωθέντα δὲ εἰς 3,486,881. Ἐν τῷ Β' κεφαλαίῳ, τῷ τῶν ἐμμέσων φόρων, ἀπὸ προϋπολογισθέντων 47,944,700 ἐβεβαιώθησαν 34,742,172 καὶ εἰσπράχθησαν 33,883,215, ἐπομένως ἡ καθυστέρησις τῶν εἰσπραχθέντων πρὸς τὰ προϋπολογισθέντα μὲν ἀναβιβάζεται εἰς 14,061,485, πρὸς τὰ βεβαιωθέντα δὲ εἰς 858,947. Ἐν τῷ Γ' κεφαλαίῳ, τῷ τῶν δημοσίων καταστημάτων, ἀπὸ προϋπολογισθέντων 2,007,000 ἐβεβαιώθησαν 1,648,191 καὶ εἰσπράχθησαν 1,619,863, ἐπομένως ἡ καθυστέρησις τῶν εἰσπραχθέντων πρὸς τὰ προϋπολογισθέντα μὲν ἀναβιβάζεται εἰς 387,137, πρὸς τὰ βεβαιωθέντα δὲ εἰς 28,328. Ἐν τῷ Δ' κεφαλαίῳ, τῷ τῶν δημοσίων νομημάτων καὶ κτημάτων, ἀπὸ προϋπολογισθέντων 4,818,540 ἐβεβαιώθησαν 2,741,889 καὶ εἰσπράχθησαν 2,517,944, ἐπομένως ἡ καθυστέρησις τῶν εἰσπραχθέντων πρὸς τὰ προϋπολογισθέντα μὲν ἀναβιβάζεται εἰς 2,300,596, πρὸς τὰ βεβαιωθέντα δὲ εἰς 170,945. Ἐν τῷ Ε' κεφαλαίῳ, τῷ τῶν ἐκποιήσεων ἐθνικῶν κτημάτων, ἀπὸ προϋπολογισθέντων 6,037,000 ἐβεβαιώθησαν 3,365,195 καὶ εἰσπράχθησαν 409,554, ἐπομένως ἡ καθυστέρησις τῶν εἰσπραχθέντων πρὸς τὰ προϋπολογισθέντα μὲν ἀναβιβάζεται εἰς 5,628,311, πρὸς τὰ βεβαιωθέντα δὲ εἰς 2,955,641. Ἐν τῷ ΣΤ' κεφαλαίῳ, τῷ τῶν διαφόρων εἰσοδημάτων, ἀπὸ προϋπολογισθέντων 8,775,002

ἐβεβαιώθησαν 7,591,890 καὶ εἰσπράχθησαν 6,534,708, ἐπομένως ἡ καθυστέρησις τῶν εἰσπραχθέντων πρὸς τὰ προϋπολογισθέντα μὲν ἀναβιβάζεται εἰς 2,240,294, πρὸς τὰ βεβαιωθέντα δὲ εἰς 1,057,182. Ἐν τῷ Ζ' κεφαλαίῳ, τῷ τῶν ἐκκλησιαστικῶν εἰσοδημάτων, ἀπὸ προϋπολογισθέντων 521,000 ἐβεβαιώθησαν 451,129 καὶ εἰσπράχθησαν 192,921, ἐπομένως ἡ καθυστέρησις τῶν εἰσπραχθέντων πρὸς τὰ προϋπολογισθέντα μὲν ἀναβιβάζεται εἰς 328,079, πρὸς τὰ βεβαιωθέντα δὲ εἰς 258,208. Ἐν τῷ Η' κεφαλαίῳ, τῷ τῶν ἐσόδων κεκλεισμένων χρήσεων, ἀπὸ προϋπολογισθέντων 2,800,000 ἐβεβαιώθησαν 1,997,252 καὶ εἰσπράχθησαν 1,997,252, ἐπομένως ἡ καθυστέρησις τῶν εἰσπραχθέντων καὶ βεβαιωθέντων πρὸς τὰ προϋπολογισθέντα ἀναβιβάζεται εἰς 802,748. Ἐν τῷ Θ' κεφαλαίῳ, τῷ τῶν ἀνανευομένων ἐσόδων, ἀπὸ προϋπολογισθέντων 110,000 ἐβεβαιώθησαν 112,423, καὶ εἰσπράχθησαν 29,439, ἐπομένως ἡ καθυστέρησις τῶν εἰσπραχθέντων πρὸς τὰ προϋπολογισθέντα μὲν ἀναβιβάζεται εἰς 80,561, πρὸς τὰ βεβαιωθέντα δὲ εἰς 82,984.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων ἄρθρων τῶν εἰρημένων ἐννέα κεφαλαίων τοῦ προϋπολογισμοῦ τὰς μεγαλειτέρας καθυστερήσεις παριστώσιν εἰδικώτερον οἱ ἐξῆς φόροι: Φόρος ἐπὶ τῶν ἀροτριῶντων κτηνῶν, προϋπολογισθέντα 2,760,000, βεβαιωθέντα 2,497,424, εἰσπραχθέντα 1,024,006. Φόρος ἐπὶ τοῦ ἐλαίου, προϋπολ. 400,000, βεβαιωθ. 136,936, εἰσπραχθ. 210. Ἑγγειοὶ φόροι εἰσπραττόμενοι εἰς τὰ τελωνεῖα, προϋπολογ. 5,431,800, βεβαιωθ. 3,246,205, εἰσπραχθ. 3,246,205. Φόρος ἐπὶ τῶν ζώων, προϋπολ. 3,600,000, βεβαιωθ. 3,940,478, εἰσπραχθ. 2,091,343. Φόρος ἐπὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων, προϋπολ. 3,240,000, βεβαιωθ. 1,062,782, εἰσπραχθέντα 387,258. Φόρος ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν, προϋπολ. 2,520,000, βεβαιωθ. 861,735, εἰσπραχθ. 110,098. Φόρος ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος ἀνωνύμων ἐτακιριῶν, προϋπ. 300,000, βεβαιωθ. 58,225, εἰσπραχθ. 58,225. Τελωνιακὰ τέλη, προϋπολ. 27,555,683, βεβαιωθ. 20,939,619, εἰσπραχθ. 20,939,619. Ὑπερτίμησις τῶν ἐν τοῖς τελωνεῖοις εἰς μετακλιτικὸν εἰσπραττομένων τελῶν

είσκαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς, προϋπολογ. 4,020,852, βεβαιωθ. 3,032,963, εἰσπραχθ. 3,032,963. Τὸ χαρτόσημον, προϋπολογ. 7,650,000, βεβαιωθ. 6,412,842, εἰσπραχθ. 6,412,843. Τέλη πικινοχάρτων, προϋπολογ. 500,000, βεβαιωθ. 132,266, εἰσπραχθέντα 108,622. Δικαίωμα καταναλώσεως πνευματωδῶν ποτῶν, προϋπολ. 900,000, βεβαιωθ. 314,193, εἰσπραχθ. 276,948. Προξενικὰ τέλη, προϋπολογ. 600,000, βεβαιωθ. 410,785, εἰσπραχθ. 357,505. Δικαίωμα καταναλώσεως καπνοῦ κατὰ τοὺς νόμους ΑΣΞ' καὶ ΑΥΚ' καὶ ἐξωθεν εἰσγομένου, προϋπολ. 3,254,252, βεβαιωθ. 1,719,089, εἰσπραχθ. 1,328,478. Μονοπώλιον σιγαροχάρτου, προϋπολ. 1,577,265, βεβαιωθ. 857,254, εἰσπραχθ. 857,104. Μονοπώλιον πυρείων, προϋπολ. 700,000, βεβαιωθ. 474,447, εἰσπραχθ. 448,839. Μονοπώλιον πετρελίου, προϋπολογισθ. 4,000,000, βεβαιωθ. 2,276,470, εἰσπραχθ. 2,489,831. Μεταλλεῖα καὶ ὄρυκτά, προϋπολογισθ. 654,780, βεβαιωθέντα 135,333, εἰσπραχθ. 121,609. Μονοπώλιον τοῦ ἄλκατος προϋπολογ. 2,100,000, βεβαιωθ. 1,098,317, εἰσπραχθ. 1,098,317. Τὰ δάση, προϋπολ. 938,950, βεβαιωθ. 700,002, εἰσπραχθ. 663,914. Προσωριναὶ δόσεις γαιῶν καὶ φυτειῶν, προϋπολογισθ. 2,250,000, βεβαιωθ. 2,226,607, εἰσπραχθέντα 201,918. Πάγια δόσεις γαιῶν καὶ φυτειῶν, προϋπολογισθ. 2,000,000, βεβαιωθ. 549,134, εἰσπραχθ. 71,608. Χρεωλυτικαὶ τόκοι δόσεων γαιῶν καὶ φυτειῶν, προϋπολ. 1,000,000, βεβαιωθ. 62,491, εἰσπραχθ. 111. Δικαστικὰ ἐξόδα, προϋπολογ. 600,000, βεβαιωθ. 699,559, εἰσπραχθ. 207,356. Εἰσπράξεις λόγῳ πολιτικῶν συντάξεων, προϋπολ. 1,050,000, βεβαιωθ. 30,872, εἰσπραχθ. 227,481. Χρηματικὸν τμήμα ἀπαλλαγῆς ἢ ἐξαίρεσεως στρατευσίμων, προϋπολ. 600,000, βεβαιωθ. 154,154, εἰσπραχθ. 139,722. Δημόσια ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων, προϋπολ. 2,800,000, βεβαιωθ. 1,972,797, εἰσπραχθέντα 1,972,979. Παραλείπομεν τὰ μικροτέρων καθυστερήσεων ἄρθρα.

Β'. Δαπάναι.

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1887 ἀνεβίβαζε τὰ ἐξόδα τῆς ἐπι-

κρατείας εἰς 94,269,188 δραχμάς, εἰς τὰς ὁποίας προσθετέον καὶ 25,486,233 ἐξ ἐδικῶν πιστώσεων (2,500,000 διὰ τοῦ ΑΥΘ' νόμου καὶ 22,986,233 διὰ τῶν βασιλικῶν διαταγμάτων τῆς 4 Ἰουλίου, 1, 6, 21 καὶ 25 Αὐγούστου, 18 καὶ 25 Σεπτεμβρίου 1887). Ἐκ τοῦ ὅλκιου ἀθροίσματος τῶν δρ. 119,755,421, ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου 1887, ἐπληρώθησαν 53,733,840, ἐπομένως διὰ τὸ ὑπόλοιπον διάστημα τῆς χρήσεως ὑπελείποντο πρὸς πληρωμὴν 66,021,581, πάντοτε ὑπὸ τὴν αἴρεσιν τῆς ἀληθείας τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῶν κατ' αὐτὸν πιστώσεων. Πρὸς πληρωμὴν τοῦ ποσοῦ τούτου ὑπῆρχον κατὰ τὴν 31 Ὀκτωβρίου 1887 ἐν τοῖς ταμείοις τῆς ἐπικρατείας δρ. 900,414, αἵτινες εἶναι ἢ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην διαφορὰ ἐπὶ πλέον τῶν πραγματοποιηθεισῶν εἰσπράξεων (54,654,254) πρὸς τὰς πραγματοποιηθείσας πληρωμὰς (53,733,840). Ἐὰν ποσοθέσωμεν καὶ τὰ κατὰ τὸ κυβερνητικὸν δημοσίευμα μετὰ τὴν 31 Ὀκτωβρίου 1887 εἰσπράξιμα ἐκ δρ. 8,873,830, ἅπερ εἶχον βεβαιωθῆ ἐν τῇ φορολογίᾳ, καθὼς καὶ δρ. 87,269,539, τὰς ὁποίας τὸ αὐτὸ δημοσίευμα παριστᾷ ὡς εἰσπραχθείσας ἐκ τῶν δανείων τῶν 170 ἑκατομμυρίων (16,596,258) καὶ τῶν 135 ἑκατομμυρίων (70,673,281), ἀποτελεῖται ἄθροισμα δρ. 97,043,783, εἰς τὸ ὅποιον ἀρκεῖ νὰ προστεθῶσι καὶ τὰ ἐκ τῆς, ὡς ἐν ἀρχῇ ἐξετέθη, καθυστερούσης βεβαιώσεως τῶν δρ. 31,128,822 βεβαιωθησόμενα καὶ εἰσπραχθησόμενα ἐν τῷ ὑπολοίπῳ τῆς χρήσεως 1887 δικαστήματι, ἵνα ἀποκαλυφθῆ ἡ ὁλοκληρία τοῦ κεφαλαίου ὅπερ δύναται νὰ μεταχειρισθῆ τὸ κράτος πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεών του.

Ὁ προϋπολογισμὸς τῶν δαπανῶν τῆς ἐλληνικῆς ἐπικρατείας διαιρεῖται εἰς δέκα τέσσαρα κεφάλαια. Ἴδου πῶς καθ' ἕναστον αὐτῶν διαιροῦνται τὰ προϋπολογισθέντα, πληρωθέντα καὶ ὀφειλόμενα: Α') Χρέος ἐξωτερικόν· προϋπολογισθέντα 1,102,650, πληρωθέντα 231,346, ὀφειλόμενα 871,304: Β') Χρέος ἐσωτερικόν· προϋπολογισθέντα 37,301,206, πληρωθέντα 19,103,067, ὀφειλόμενα 18,198,139. Γ') Συντάξεις· προϋπολ. 4,201,780, πληρωθ. 757,118, ὀφειλόμενα

3,444,662. Δ') Χορηγία πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὸν διάδοχον· προϋπολ. 1,212,500, πληρωθ. 826,042, ὄφειλ. 386,458. Ε') Βουλὴ· προϋπολ. 401,658, πληρωθ. 58,328, ὄφειλόμ. 343,331. ΣΤ') Ὑπουργεῖον ἐξωτερικῶν· προϋπολ. 2,918,437, πληρωθ. 773,239, ὄφειλ. 1,425,198. Ζ') Ὑπουργεῖον δικαιοσύνης· προϋπολ. 3,918,952, πληρωθ. 1,814,723, ὄφειλ. 2,104,229. Η') Ὑπουργεῖον ἐσωτερικῶν· προϋπ. 8,659,294, πληρωθ. 4,590,165, ὄφειλ. 4,069,129. Θ') Ὑπουργεῖον ἐκκλησιαστικῶν καὶ δημοσίων ἐκπαιδύσεως· προϋπολ. 3,179,033, πληρωθ. 1,449,029, ὄφειλ. 1,730,004. Ι') Ὑπουργεῖον στρατιωτικῶν· προϋπολ. 18,074,069, πληρωθ. 11,057,784, ὄφειλ. 7,016,285. ΙΑ') Ὑπουργεῖον ναυτικῶν· προϋπολογισθ. 9,398,005, πληρωθ. 8,032,644, ὄφειλ. 1,365,361. ΙΒ') Ὑπουργεῖον οἰκονομικῶν· προϋπολογ. 2,047,155, πληρωθέντα 653,960, ὄφειλ. 1,393,195. ΙΓ') Ἐξόδα διοικήσεως καὶ εἰσπράξεις τῶν φόρων· προϋπολογισθ. 6,672,368, πληρωθ. 2,402,995, ὄφειλ. 4,269,373. ΙΔ') Διάφοροι πληρωμαὶ ὑποδικαιρεῖται εἰς ἐπιστροφὰς χρημάτων· προϋπολ. 188,644, πληρωθ. 53,990, ὄφειλ. 126,654, εἰς ἀποζημιώσεις· προϋπολ. 270,360, πληρωθ. 79,408, ὄφειλ. 190,952, εἰς συμψηφισμὸν πιστωτικῶν γραμματίων· προϋπολογ. 35,250, πληρωθ. 17,637, ὄφειλ. 17,613, εἰς ἀπόδοσιν κερκαλίων ὁδοποιίας· προϋπολ. 4,250,000, πληρωθ. 1,831,744, ὄφειλ. 2,418,256. — Τελευταῖον κεφάλαιον ἀποτελεῖ ἐν τῷ κυβερνητικῷ δημοσιεύματι ἡ ἀπόσβεσις τῶν χρεωλυτικῶν δανείων τῶν 4, 6 καὶ 25 ἑκατομμυρίων, διὰ τὴν ὁποίαν, ὡς εἴρηται, τὰ Β. διατάγματα τῆς 21 αὐγούστου καὶ 18 Σεπτεμβρίου 1887 ἐχορήγησαν πίστωσιν 16,652,060, πληρωθ. 612 καὶ ὄφειλόμενα 16,651,448.

ΙΠΠΟΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ

Εἶναι ἀξιοπαρατήρητον, ὅτι ἐνῶ ἡ ἰδέα τῶν ἰπποσιδηροδρόμων εἶναι ἀρχαιοτέρα τῆς τῶν σιδηροδρόμων, ἡ ἐφαρμογὴ αὐ-

τῆς ἐγένετο κατὰ πολὺ μεταγενέστερον. Κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα ὁ Ἄγγλος μηχανικὸς Outram, ἔθετο ἐπὶ τῶν ξυλίνων ὁδῶν τῶν μεταλλείων σιδηρὰ ἐλάσματα, ἵνα εὐκολύνῃ τὴν κίνησιν τῶν φορτηγῶν ἀμαξῶν. Κατὰ τὸ 1767 ὁ Γάλλος Cugnot ἐκίνει ἐπὶ τῶν ὁδῶν τῶν Παρισίων τὴν ἀτμοκίνητον ἀμαξάν του, καθὼς καὶ ὁ Evans τῷ 1803 εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Φιλαδέλφειας τὴν ἑαυτοῦ. Ἐπῆλθεν ἡ κατάπληξις τῆς μεγάλης σιδηροδρομίας τοῦ Stephenson, καὶ ἐλησημονήθη ἡ ἰδέα τῆς ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ὁδῶν μικρᾶς. Ὅταν αὕτη ἀνέκυψεν ἐκ τῆς λήθης, ἐδημιουργήθησαν οἱ ἰπποσιδηροδρομοί, τὸ κοινὸν ὄνομα τῶν ὁποίων «Tramway» ὑπενθυμίζει τὸν ἀρχικὸν αὐτῶν ἐπινοητὴν.

Ἡ πρώτη συστηματικὴ ἐφαρμογὴ τῆς ἐπὶ τῶν κοινῶν ὁδῶν ἰπποσιδηροδρομίας ἀπαντᾶται τῷ 1852 ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτεῖαις τῆς Ἀμερικῆς, εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς ἀπὸ Νέας Ὑόρκης εἰς Harlem γραμμῆς. Ἀκολούθως ἔρχονται οἱ ἰπποσιδηροδρομοὶ τῶν Βερσαλιῶν τῷ 1856, τῆς Κοπενάγης τῷ 1863 καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ τῆς Ὀλλανδίας καὶ τῆς Ἰταλίας. Ἐν οὐδεμιᾷ χώρῳ ἡ ἰπποσιδηροδρομία ἔλαβε τοσαύτην ἀνάπτυξιν ὅσον ἐν τῇ μεγάλῃ Δημοκρατίᾳ τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ ἔκτασις τῶν γραμμῶν τῆς ὑπολογίζεται εἰς 5,000 χιλιόμετρα, ἐκ τῶν ὁποίων τῷ 1884 ἡ Νέα Ὑόρκη περιεῖχεν 790, ἡ Μασαχουσέτη 500 καὶ ἡ Πενσυλβανία 858. Κατὰ τὸ 1882 οἱ ἰπποσιδηροδρομοὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν μετεβίβασαν 1,212 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων διὰ 18,000 ἀμαξῶν καὶ 100,000 ἵππων. Ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἀμερικῇ ἡ ἔκτασις τῶν ἰπποσιδηροδρόμων ὑπολογίζεται εἰς 1,500 χιλιόμετρα, μέγα μέρος τῶν ὁποίων ἀνήκει εἰς τὸ Buenos-Ayres.

Μεταξὺ τῶν διαφορῶν τῆς Εὐρώπης ἐπικρατειῶν ἡ Ὀλλανδία παριστᾷ τὴν μείζονα ἀνάπτυξιν περὶ τοὺς ἰπποσιδηροδρόμους, οἵτινες θεωροῦνται ἐκεῖ μᾶλλον ὡς τελειοποιήσις τῆς κινήσεως, παρὰ ὡς μέσον ταχείας μεταφορᾶς. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1884 αἱ γραμμαὶ τῶν ὀλλανδικῶν ἰπποσιδηροδρόμων ὑπελογίζοντο εἰς 625 χιλιόμετρα μετὰ 106 ἀτμομηχανῶν καὶ 1017 ἀμαξῶν, ἐξ ὧν 712 δι' ἐπιβάτας καὶ 305 δι' ἐμπορεύματα. Κατὰ τὸ ἔτος 1883 οἱ ὀλλανδικοὶ

Ιπποσιδηρόδρομοι μετεβίβασαν 24,269,000 ἐπιβάτας και παρήγαγον εισόδημα 6,561,300 δραχμῶν, ἐξ ὧν 6,263,500 ἐξ ἐπιβατῶν και 297,800 ἐξ ἐμπορευμάτων. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν Ὀλλανδίᾳ συναγωνίζονται οἱ σιδηρόδρομοι και πρὸς τὴν εὐρυτάτην συγκοινωνίαν τῶν ποταμῶν και διωρύγων.

Ἐν Ἀγγλίᾳ οἱ ἱπποσιδηρόδρομοι ἀπὸ 256 χιλιομέτρων τῷ 1876 ἀνέβησαν εἰς 410 τῷ 1878, εἰς 1210 τῷ 1884, εἰς 1300 τῷ 1885. Κατὰ μὲν τὸ ἔτος 1878 μετεβίβασαν 146 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων διὰ 1124 ἀμαξῶν, 9,222 ἵππων και 14 ἀτμομηχανῶν, εἰσέπραξαν 1,145,465 λίρ. στερλ. ἔδαπάνησαν 868,815 και ἔσχον καθαρὰ ἔσοδα 230,956. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1885 μετεβίβασαν 364 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων διὰ 3,168 ἀμαξῶν, 23,308 ἵππων και 327 ἀτμομηχανῶν, εἰσέπραξαν 2,613,438 λίρ. στερλ. ἔδαπάνησαν 1,975,579 και ἔσχον καθαρὰ ἔσοδα 637,859. Τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον τῶν ἱπποσιδηροδρομικῶν ἐταιριῶν τῆς Ἀγγλίας ὑπολογίζεται εἰς 12,421,765 λίρ. στερ., εἰς τὸ ὅποιον προσθετέον και τὸ ἀπὸ δανείων κεφάλαιόν των ἐκ 4,712,288 λίρ. στερλ. Ἐκ τῶν πρώτων εἶναι κατατεθειμέναι μόνον 8,703,684 λ. στ. και ἐκ τοῦ δευτέρου 3,113,902.

Ἀξία παρατηρήσεως ἡ εἰς τὴν ἱπποσιδηροδρομικὴν συγκοινωνίαν καθυστέρησις τοῦ Λονδίνου. Ἐνῶ τοῦτο εἶναι κατὰ τὸν πληθυσμὸν δεκαπλάσιον τῆς Βίρμιγγαμ, μόλις ἔχει διπλασίαν ταχύτητα ἑκτασιν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν. Συγκρινόμενον δὲ πρὸς τὸ Μάντσεστερ, και εἰς τὸν ἀριθμητικὸν ἔτι τῶν γραμμῶν τούτων ὑπολογισμὸν, καθυστερεῖ τὸ Λονδίνον, ἐφ' ὅσον τὸ ἱπποσιδηροδρομικὸν σύμπλεγμα αὐτοῦ ὑπολογίζεται εἰς 30 περίπου μίλια, ἐνῶ τὸ τοῦ Μάντσεστερ ἐντὸς και ἐκτὸς τῆς πόλεως ἀναβαίνει εἰς 55. Αἰτία τοῦ φαινομένου τούτου εἶναι ἡ ὑπεράνω παντὸς ὑπολογισμοῦ συσσωρευσις τοῦ πληθυσμοῦ ἐν Λονδίῳ (4,804,000,000), ὡς ἐκ τοῦ ὁποῦ ἡ ἱπποσιδηροδρομικὴ κίνησις, ἐν ταῖς κεντρικαῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, ἀποβαίνει δυσκολώτατον ἔργον ἐν τῷ μέσῳ τῶν τόσων κινουμένων ἑκατομμυρίων.

Ἐν Γερμανίᾳ κατ' ἀρχὰς ἔδοκίμασε μεγάλας δυσχερείας ἡ

ἱπποσιδηροδρομία, ἵνα ἐγκλιματισθῇ. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν τούτοις δεκαετίαν ἔλαβεν αὐτὴ μεγάλην ἀνάπτυξιν. Αἱ γραμμαὶ αὐτῆς ἀπὸ 483 χιλιομέτρων τῷ 1879 ἐντὸς 24 πόλεων, ἀνέβησαν τῷ 1883 εἰς 903 χιλιομέτρα ἐντὸς 48 πόλεων, ἔχουσαι 8,100 ἵππους και 69 ἀτμομηχανὰς, μὴ ὑπολογιζομένης τῆς ἐκτὸς τῶν πόλεων ἱπποσιδηροδρομίας. Οἱ ἐκτὸς τῶν Γερμανικῶν πόλεων ἱπποσιδηρόδρομοι ἀνήκουσιν εἰς 43 ἐταιρίας, τὸ κεφάλαιον τῆς ἰδρύσεως τῶν ὁποίων ἀνέρχεται εἰς 125 ἑκατομ. δραχμῶν, μετεβίβασαν δὲ 164 ἑκατομ. ἀνθρώπων τῷ 1883 και 190 ἑκατομ. τῷ 1884, ἐκ τῶν ὁποίων 76 ἑκατομ. ἀνήκουσιν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Βερολίνου, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ ἱπποσιδηροδρομικὴ συγκοινωνία κατενίκησε τὴν ὑπὸ τῶν λεωφορέων και τῶν ἀμαξῶν.

Ἐν Γαλλίᾳ παρεχωρήθησαν τῇ ἱπποσιδηροδρομίᾳ 708 χιλιομέτρα, ἐξ ὧν καλλιεργεῖ αὐτὴ μόνον 640, ἐκ τῶν ὁποίων 250 ἀνήκουσιν εἰς τὴν πόλιν τῶν Παρισίων μετὰ 5,000 ἵππων. Ἡ ἐν αὐτῇ γενικὴ ἐταιρία τῶν λεωφορέων κατὰ μὲν τὸ ἔτος 1884 εἰσέπραξε 21,157,507 δραχ. ἐκ τῶν λεωφορέων τῆς, 13,574,258 ἐκ τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου τῆς και 1,805,193 ἐκ τοῦ σιδηροδρόμου τῆς, τὸ ὅλον 36,536,960· κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1885 εἰσέπραξε 19,900,853 δραχ. ἐκ τῶν λεωφορέων τῆς, 13,049,924 ἐκ τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου τῆς και 1,678,799 ἐκ τοῦ σιδηροδρόμου τῆς, τὸ ὅλον 34,628,799. Ἐλάττωσις τῷ 1885 κατὰ 1,908,161 δρ. τὸ πλεῖστον τῆς ὁποίας ἀναλόγως βαρύνει τὴν διὰ λεωφορέων συγκοινωνίαν τῆς μεγάλης πόλεως.

Ἐν Ἰταλίᾳ οἱ ἱπποσιδηρόδρομοι ὑπολογίζονται εἰς 1200 χιλιομέτρα, ἐκ τῶν ὁποίων 1000 ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἐξοχὴν και 200 εἰς τὰς πόλεις Τουρίνου, Μιλάνου και Νεαπόλεως. Ἡ ἐν τῇ ἐξοχῇ κίνησις ἐνεργεῖται δι' ἀτμομηχανῶν και ἡ ἐν ταῖς πόλεσι δι' ἵππων και ἡμιόνων, ἐνιαχοῦ δὲ και δι' ἀτμομηχανῶν.

Ἐν Βελγίῳ οἱ ἱπποσιδηρόδρομοι ὑπολογίζοντο τῷ μὲν 1874 εἰς 62 χιλιομέτρα, τῷ δὲ 1882 εἰς 150, ἐκ τῶν ὁποίων μόνον αἱ Βρυξέλλαι εἶχον 71 χιλιομέτρα μετὰ 625

ἵππων, ἡ Λιέγη 17 χιλιομ. μετὰ 135 ἵππων· μετὰξὺ τῆς πόλεως ταύτης καὶ τῆς Ζεμάτης ἐλειτουργοῦν 12 ἀτμομηχαναὶ ἐπὶ 7 $\frac{1}{2}$ χιλιομέτρων. Ἡ ἵπποσιδηροδρομικὴ συγκοινωνία εἰσήλθεν καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τοῦ Βελγίου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀπαντῶνται ἵπποσιδηροδρομικαὶ ἀμαξοστιχίαι ποιοῦσαι χρῆσιν καὶ τῶν κοινῶν σιδηροδρόμων αὐτῶν ὡς μετὰξὺ Λιέγης καὶ Βίτζης.

Ἀπανταχοῦ οἱ ἵπποσιδηροδρομοὶ, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, δεικνύουσι σταθερὰ σημεῖα ἐπιδόσεως, ἀπὸ τῆς Αὐστρίας, ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς ὁποίας μετεβίβασαν 30 ἑκατ. ἀνθρώπων τῷ 1881 καὶ 36 ἑκατομ. τῷ 1884, τῆς Ρωσσίας ἐν ἣ ὁ ἵπποσιδηροδρομοὶ ἔχουσιν ἑκτασιν 600 χιλιομέτρων, τῆς Ἰσπανίας ἐν ἣ ἔχουσιν ἑκτασιν 100 καὶ τῆς ἐν Αὐστραλίᾳ Νέας Οὐαλίας, ἐν ἣ ἔχουσιν ἑκτασιν 34, μέχρι τῆς Τουρκίας (Κωνσταντινούπολις), Ἑλλάδος (Ἀθῆναι καὶ Πειραιεὺς), Πορτογαλλίας (Λισαβῶν), ἐν αἷς οἱ ἵπποσιδηροδρομοὶ εἰς κανονικὴν λειτουργίαν διατελεῖ, κινουμένη μάλιστα ἐν τῇ τελευταίᾳ πόλει δι' ἡμιόμων.

ΓΑΙΑΝΘΡΑΚΟΠΑΡΑΓΩΓΗ

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐνῶ ἡ παραγωγή τῶν χαλκορυχείων, ἀπὸ 1, 409,400 λιρ. στερλ. τῷ 1864, κατέπεσεν εἰς 202,000 τῷ 1884, τῶν μολυβδορυχείων ἀπὸ 1,148,000 κατέπεσεν εἰς 452,000 καὶ τῶν ἀργυρορυχείων ἀπὸ 176,000 κατέπεσεν εἰς 68,000, ἀπ' ἐναντίας τῶν ἀνθρακωρυχείων ἡ παραγωγή, ἀπὸ 23,197,000 λ. στερλ. τῷ 1864, ἀνέβη εἰς 43,466,000 τῷ 1884. Ἡ ἀνάπτυξις αὕτη τῆς παραγωγῆς τῆς κατ' ἐξοχὴν πρώτης ὕλης τῆς νεωτέρας βιομηχανίας, συνδυαζομένη πρὸς τὴν εὐθηνίαν αὐτῆς καθὼς καὶ πρὸς τὴν εὐκολίαν τῆς ἀπανταχοῦ κυκλοφορίας τῆς, ἀποτελεῖ ἐν τῶν κρισιμωτέρων σημείων τῆς παγκοσμίου προόδου.

Εἶναι περίεργον, ὅτι ἡ παραγωγικὴ δύναμις τῶν ἀνθρακωρυχείων τῆς Ἀγγλίας δὲν συνδέεται πρὸς τὸν ἀριθμὸν

τῶν φρεάτων αὐτῆς. Κατὰ τὸ 1880 ἐγκαταλείπονται 66 φρέατα ἐκ τῶν κατὰ τὸ 1879 ὑπαρχόντων ἐν ἐνεργείᾳ, καὶ ὁμοίως ἡ παραγωγή τοῦ γαιάνθρακος κατὰ τὸ 1880 ὑπερβαίνει κατὰ 13 ἑκατομ. τόνων τὴν τοῦ 1879. Ἐν διαστήματι μείζονος χρονικῆς περιόδου τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐκτυλίσσεται χαρακτηριστικώτερον. Οὕτω τὰ φρέατα ἀπὸ 4002 ἐν ἔτει 1876 περιορίζονται εἰς 3554 τῷ 1884, καὶ ὁμοίως ἡ παραγωγή τοῦ γαιάνθρακος κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑπερβαίνει τὴν τοῦ 1876 κατὰ 30 ἑκατομ. τόνων. Ἡ μέση παραγωγή καθ' ἕκαστον φρέαρ ἦτο ἐν ἔτει μὲν 1876 τόνοι 33,320, ἐν ἔτει δὲ 1883 τόνοι 44,170, διαφορὰ ἐπὶ πλέον 33 τοῖς ο/ο.

Ἀπὸ τοῦ 1870 μέχρι τοῦ 1883 ἡ γαιανθρακοπαραγωγή τῆς Ἀγγλίας ἠῤῥησε κατὰ 53 ἑκατομμύρια τόνων. Μόνη ἡ αὐξήσις αὕτη εἶναι ἀνωτέρα τῆς ὅλης ἀνθρακοπαραγωγῆς ἐν Γερμανίᾳ, τριπλασία τῆς ἐν Γαλλίᾳ, ὀκταπλασία τῆς ἐν Αὐστρίᾳ καὶ δεκαπενταπλασία τῆς ἐν Ρωσίᾳ. Διαφέρουσι αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς, τῶν ὁποίων ἡ γαιανθρακοπαραγωγή ἠῤῥησεν, ἐν τῷ χρονικῷ διαστήματι 1870—1882, κατὰ 55 ἑκατομ. τόνων, δηλ. περισσώτερον τῆς ἀγγλικῆς. Σημειωτέον, ὅτι ἡ αὐξήσις τῆς παραγωγῆς ἐν Ἀγγλίᾳ ὀφείλεται μᾶλλον εἰς τὴν ἑκτασιν τῆς ἐκτὸς αὐτῆς ἐξαγωγῆς τῶν γαιανθράκων τῆς, ἐφόσον κατὰ 12 ἑκατομ. τόνων ὑπερέβη ἡ ἐξαγωγή τῷ 1884 τὴν τοῦ 1870. Ἀπ' ἐναντίας ἡ αὐξήσις τῆς παραγωγῆς ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις ὀφείλεται ἰδίως εἰς τὴν ἐπιτόπιον κατανάλωσιν τοῦ γαιάνθρακος αὐτῶν, μόλις ἀναβιβαζομένης τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ εἰς τὸ $\frac{1}{3}$ τῆς ἀγγλικῆς. Δὲν πρέπει ἐκ τούτου νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι ἡ Ἀμερικὴ εἶναι μικρὸς διὰ τὴν Ἀγγλίαν ἀνταγωνιστής. Ὅταν πολλοῦ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ πρὸ πάντων ἐν Πενσυλβανίᾳ ὁ γαιάνθραξ παράγεται καὶ πωλῆται πολὺ εὐθηνότερον ἢ ἐν Ἀγγλίᾳ, εἰς τὸ μετ' ὀλίγον μέλλον ἀπόκειται νὰ ἀποφανθῇ περὶ τοῦ συναγωνισμοῦ μετὰξὺ τῶν δύο ὄχθων τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, ὅπως ἐπὶ τούτων ἄλλων ἀντικειμένων οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ γαιάνθρακος.

Εἶναι περίεργος ἡ ἐν τῇ γαιανθρακοπαραγωγῇ τῆς Ἀγ-
ΕΤΟΣ 12 — ΦΙΛ. 133 — ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1888. 3

γλίας αντίθεσις τοῦ ἡμερομισθίου τῶν ἐργατῶν πρὸς τὴν παραγωγικότητα αὐτῶν. Κατὰ τὴν δεκαετίαν 1874—1884, ἐνῶ ἡ ἐνιαυσία κατὰ μέσον ὄρον παραγωγή ἀνέβη καθ' ἕκαστον ἐργάτην ἀπὸ 232 εἰς 318 τόνους γαιάνθρακος, τὰ ἐργατικά ἡμερομίσθια τῶν ἀνθρακωρυχείων τῆς δυτικῆς Σκωτίας ἀπὸ 4 $\frac{3}{4}$ σελινίων τῷ 1877 κατέπεσαν εἰς 4 τῷ 1884. Ἡ αὐξήσις τῆς καθ' ἕκαστον ἐργάτην παραγωγῆς ἀναλογεῖ πρὸς 40 τοῖς 0/0 καὶ εἶναι τόσῳ μᾶλλον σημαντικῆ, ὅσῳ ἀπὸ τοῦ 1874 μέχρι τοῦ 1883 ἠλαττώθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τοῖς ἀνθρακωρυχείοις ἐργατῶν κατὰ 24,000.

Ἡ κατὰ μέσον ὄρον ἐγγεῖος πρόσοδος τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν ἀνθρακωρυχείων ὑπολογίζεται ἐν Ἀγγλίᾳ εἰς 6 δηνάρια κατὰ τόνον, ἐπομένως τῆς ὀλικῆς ἀξίας τοῦ κατὰ τὸ 1884 παραχθέντος γαιάνθρακος ἀναβαινούσης εἰς 42 $\frac{1}{2}$ ἑκατομ. λ. στερλ., ἡ ἀναλογία τῆς ἐγγεῖου προσόδου εἶναι 4 ἑκατομ. λ. στ. ἤτοι 9 ἑκατοστὰ τῆς ἀξίας. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν φορολογίαν, εἰς ἣν ὑποβάλλεται ἡ μέχρι 12 ἑκατομ. τόνων ἀναβιβαζομένη ἐτησίως κατανάλωσις τοῦ γαιάνθρακος ἐν Λονδίῳ, ἕκαστος τόνος πληροῖναι 13 δηνάρια, προσδιορισμένα εἰς βελτίωσιν τῆς πόλεως κατὰ διαφόρους ἐπόψεις καὶ περιοχὰς αὐτῆς. Τὸ ἐκ τῆς πηγῆς ταύτης ἐν ἔτει 1861 εἰσπραχθὲν ὑπὸ τοῦ Λονδίνου ποσὸν ἀνήρχετο εἰς 7,658,000 λιρ. στερλ.

II.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΝΑΥΤΙΑΙΑ

Ἡ κατάστασις τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας ἀνήκει εἰς μίαν τῶν εὐρυτέρων ἐπόψεων τοῦ καθολικοῦ συμφέροντος. Καθὼς ἡ θάλασσα εἶναι ἡ παγκοσμία τῆς ἀνθρωπότητος ὁδός, ὅλα τὰ ζητήματα, τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν χρῆσιν τῆς ὁδοῦ ταύτης, περιβάλλονται ἐξόχως σημαντικῶν χαρακτῆρα. Οἱ ἀριθμοὶ τῶν ὀργάνων τῆς μεγάλης περὶ τὴν θαλασσοπορίαν βιομηχανίας δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τὸ πρακτικὸν πῶρι-

σμα, ἐπὶ τοῦ ὀποῖου ἀναπτύσσονται οἱ ὄροι τῆς ἐν τῇ βιομηχανίᾳ ταύτῃ προαγωγῆς.

Κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ ἐν Νορβηγίᾳ κεντρικοῦ γραφείου τῆς καταστατικῆς δημοσιευθείσας πληροφορίας, ἡ Εὐρώπη μετὰ τῶν ἀποικιῶν αὐτῆς καὶ ἡ Ἀμερικὴ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1886 ὑπελογίζοντο ἔχουσαι 103,757 πλοῖα ἀνωτέρως χωρητικότητος τῶν εἴκοσι τόνων. Ἐκ τῶν πλοίων τούτων 87,742 ἦσαν ἰστιοφόρα χωρητικότητος ἐν ὄλῳ 12,807,600 τόνων, καὶ 16,015 ἀτμοκίνητα χωρητικότητος 7,699,900 τόνων. Δυνάμεθα, παρακολουθοῦντες τὴν ἀπὸ τοῦ 1816 μέχρι τοῦ 1886 σχετικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἰστιοφόρου καὶ ἀτμοκινήτου ἐμπορικῆς ναυτιλίας, ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς χωρητικότητος, νὰ συλλάβωμεν γενικὴν ἔννοιαν περὶ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν δύο αὐτῶν κλάδων τῆς θαλασσίας βιομηχανίας. Τῷ 1816 ἀτμοκίνητα τόνων 4,500, ἰστιοφόρα τόνων 3,415,100· τῷ 1826 ἀτμοκίνητα τόνων 57,000, ἰστιοφόρα τόνων 3,069,300· τῷ 1836 ἀτμοκίνητα τόνων 170,400, ἰστιοφόρα τόνων 4,237,100· τῷ 1851 ἀτμοκίνητα τόνων 791,100, ἰστιοφόρα τόνων 7,544,200· τῷ 1865 ἀτμοκίνητα τόνων 3,541,500, ἰστιοφόρα τόνων 11,804,000· τῷ 1879 ἀτμοκίνητα τόνων 13,038,600, ἰστιοφόρα τόνων 13,620,200· τῷ 1886 ἀτμοκίνητα τόνων 22,413,900, ἰστιοφόρα τόνων 11,807,700. Ἡ πάλῃ λοιπὸν ἀπέβη ὑπὲρ τῆς ἀτμοκινήτου ναυτιλίας, τὰ πλοῖα τῆς ὁποίας ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς χωρητικότητος, ἐν διαστήματι 70 ἐτῶν (1816—1886) ἀπὸ 4,500 τόνων ἀνέβησαν εἰς 22,313,900, ἐνῶ τὰ πλοῖα τῆς ἰστιοφόρου ναυτιλίας κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον ἀνέβησαν ἀπὸ 3,415,100 τόνων εἰς 11,807,700. Ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν ἀτμοκινήτων εἶναι ἐπὶ 5 χιλιάδας, ἐνῶ ὁ τῶν ἰστιοφόρων εἶναι ἐπὶ 3 μονάδας. Ἀπόστασις γιγαντιαία, ὑπερβαίνουσα τὰ ὄρια πάσης συγκρίσεως.

Δὲν πρέπει ἐκ τούτου νὰ συναγάγωμεν, ὅτι ἡ ἰστιοφόρος ναυτιλία ἀνάγκη νὰ προετοιμασθῇ εἰς τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης τῆς. Πάντοτε θὰ ὑπάρχωσι βαρέα καὶ ὀγκώδη ἐμπορεύματα, τῶν ὁποίων ἡ μεταφορὰ θέλει εἶσθαι εὐθηνότερα διὰ

τῶν ἱστιοφόρων πλοίων. Ἐπομένως ἡ χρησιμότης τούτων οὐδέποτε δύναται νὰ ἐκλείψῃ. Τοιοῦτοτρόπως παρατηρήθη ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς, ὅτι ἀπὸ τοῦ 1877 μέχρι τοῦ 1885 μόλις κατέπεσαν ἡ γενικὴ χωρητικότης τῶν ἱστιοφόρων πλοίων ἀπὸ 2,075,832 τόνων εἰς 2,062,258, ἐνῶ ἡ γενικὴ χωρητικότης τῶν ἀτμοκινήτων κατέπεσε πολὺ πλεονέκτον, ἤτοι ἀπὸ 789,726 τόνων τῷ 1876 εἰς 532,973 τῷ 1887. Τὸ αὐτὸ φαινόμενον ἀπαντᾷται καὶ ἐν Νορβηγίᾳ, τὰ ἱστιοφόρα τῆς ὁποίας ἀπὸ 1,374,824 τόνων τῷ 1877, μόλις μετὰ δεκαετίαν, τῷ 1887, κατέπεσαν εἰς 1,345,993.

Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἔχουσι πολλὴν τὴν ἔννοιαν Ἡ ἱστιοφόρος ναυτιλία ἔχει τὴν δύναμιν τῆς ἐπιμονῆς καὶ τοῦτο δὲν εἶναι μικρὸν σημεῖον. Ἐν γένει ἡ ἐλάττωσις τῆς ἱστιοφόρου ναυτιλίας ἀνάγεται μᾶλλον εἰς τὰς μικροτέρας τῶν 1000 τόνων χωρητικότητος πλοῖα. Ἡ χωρητικότης ἔχει μεγάλην σχέσιν πρὸς τὴν δαπάνην, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει ἡ κίνησις τῶν πλοίων, καθόσον δὲ μεταβαίνομεν ἀπὸ τῆς ἱστιοφόρου ναυτιλίας εἰς τὴν ἀτμοκίνητον, ἡ διαφορὰ τῆς δαπάνης ταύτης εἶναι μᾶλλον σημαντικὴ πρὸς ὄφελος τῆς ἱστιοφόρου καὶ βάρους τῆς ἀτμοκινήτου. Τοιοῦτοτρόπως ὑπελογίσθη ἡ ἀναλογία τοῦ πληρώματος πρὸς τὰ ἱστιοφόρα πλοῖα καὶ τὰ ἀτμοκίνητα, ἐνῶ δὲ ἀφ' ἑνὸς ἐπὶ τῶν ἱστιοφόρων, μέχρις 100 τόνων, ἡ ἀναλογία αὕτη εἶναι 20 τοῖς ο/ο, μέχρι 200 τόνων 5. 1 τοῖς ο/ο, μέχρι 1200 τόνων 2 τοῖς ο/ο, μέχρι 3,000 τόνων καὶ ὑπεράνω 1. 4 τοῖς ο/ο, ἀφ' ἑτέρου ἐπὶ τῶν ἀτμοκινήτων ἡ ἀναλογία τοῦ πληρώματος, μέχρι 50 τόνων εἶναι 18 τοῖς ο/ο, διὰ τὰ χωρητικότητος δὲ 3,360 τόνων, καὶ ὑπεράνω ἀτμοκίνητα εἶναι 3. 7 τοῖς ο/ο. Ἡ οἰκονομία αὕτη περὶ τὴν δαπάνην τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας μεγάλην ἀσκεῖ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς θαλασσίας βιομηχανίας.

Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι ἡ κατασκευὴ νέων πλοίων, εἴτε ἱστιοφόρων εἴτε ἀτμοκινήτων, παρουσιάζει, κατὰ τὴν τελευταίαν περιόδον, σπουδαίους κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον

ἐνδοιασμούς. Ὑπελογίσθη, ὅτι ἐν ταῖς ἐμπορικωτέραις ἐπικρατείαις ἡ ναυπηγία τῶν μὲν ἀτμοκινήτων πλοίων ἀπὸ 1,001,414 τόνων ἐν ἔτει 1883 κατέπεσαν εἰς 616,390 τῷ 1884 καὶ 308,324 τῷ 1885, τῶν δὲ ἱστιοφόρων ὑπολογιζομένη εἰς 412,460 τόνους τῷ 1883, ἀνέβη εἰς 435,115 τῷ 1884, καὶ κατέπεσαν εἰς 386,453 τῷ 1885. Ἡ ναυπηγικὴ ἐλάττωσις εἶναι λοιπὸν μεγαλειτέρα παρὰ τοῖς ἀτμοκινήτοις. Ἐν γένει ἡ ἔντασις τῆς ναυπηγίας δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ θερμομέτρον τῆς ναυτικῆς βιομηχανίας. Ἐὰν λάβωμεν ὡς βάσιν τὰ μεγάλα ἐν Clyde ἀγγλικὰ ναυπηγεῖα, ἐν αὐτοῖς τῷ 1883 κατασκευάσθησαν πλοῖα χωρητικότητος 419,664 τόνων, τῷ 1884 τόνων 296,854 καὶ τῷ 1885 τόνων 193,458· ἐλάττωσις κάτω τοῦ ἡμίσεως.—Ἡ χρῆσις τοῦ χάλυβος εἰς τὴν νεωτέραν ναυπηγίαν δύναται νὰ προστεθῇ ὡς ἀξιοπαρατήρητος λεπτομέρεια, διότι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον προβαίνει ἀπὸ 10 ¹/₄ τοῖς ο/ο τῷ 1879 ἡ χρῆσις τοῦ χάλυβος ἀνέβη ἐν τοῖς εἰρημένοις ναυπηγεῖσι εἰς 17 ¹/₂ τοῖς ο/ο τῷ 1880, εἰς 19 ¹/₂ τοῖς ο/ο τῷ 1881, εἰς 27 τοῖς ο/ο τῷ 1882, εἰς 31 τοῖς ο/ο τῷ 1883, εἰς 45 τοῖς ο/ο τῷ 1884 καὶ εἰς 48 τοῖς ο/ο τῷ 1885.

Κατὰ τὸ ἀπὸ πληροφοριῶν τοῦ γραφείου Veritas δημοσιευθὲν γενικὸν εὑρετήριον, τὴν 1 ἰανουαρίου 1887 ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ, τὰ μὲν ἱστιοφόρα πλοῖα ἄνω τῶν 50 τόνων ὑπελογίζοντο εἰς 41,053, χωρητικότητος τόνων 12,174,046, τὰ δὲ ἀτμοκίνητα ἄνω τῶν 100 τόνων εἰς 7,898, χωρητικότητος τόνων 22,642,664. Οἱ ὑπολογισμοὶ οὗτοι παριστῶσι τὴν διαφορὰν μικροτέραν μεταξὺ ἱστιοφόρων καὶ ἀτμοκινήτων, σχετικῶς πρὸς τὴν, ὡς ἐξετέθη, ὑποδεικνυομένην ὑπὸ τοῦ γραφείου τῆς νορβηγικῆς καταστατικῆς, ἀλλ' ἡ διαφορὰ αὕτη ἔχει μᾶλλον σχέσιν πρὸς τὴν μονάδα τῆς χωρητικότητος τῶν πλοίων, τὴν ὁποίαν αἱ δύο ἀπογραφαὶ λαμβάνουσιν ὡς βάσιν. Ἴδου πῶς ἡ τοῦ γενικοῦ εὑρετηρίου ἀπογραφή διένειμε κλιμακῆδόν, κατὰ λόγον χωρητικότητος, τοὺς ἀριθμοὺς τῶν πλοίων καθ' ἑκάστην τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν ἐπικρατειῶν :

Ιστιοφόρα Ἀγγλία πλοῖα 14,034, τόνων 4,510,035, Ἀμερική πλ. 5,903, τόν. 1,975,128, Νορβηγία πλ. 3,663, τόν. 1,345,993, Γερμανία πλ. 2,137, τόν. 796,623, Ἰταλία πλ. 2,703, τόν. 782,297, Ρωσσία πλ. 2,148, τόν. 464,160, Σουηδία πλ. 1908, τόν. 390,550, Γαλλία πλ. 2,048, τόν. 365,443, Ἑλλάς πλ. 1379, τόν. 279,444, Ἰσπανία πλ. 1411, τόν. 262,024.

Ἀτμοκίνητα Ἀγγλία πλοῖα 4,872, τόνων 4,219,546, Γαλλία πλ. 433, τόν. 481,356, Γερμανία πλ. 542, τόν. 450,331, Ἀμερική πλ. 402, τόν. 367,076, Ἰσπανία πλ. 341, τόν. 252,885, Ἰταλία πλ. 179, τόν. 154,155, Ὀλλανδία πλ. 162, τόν. 132,911, Σουηδία πλ. 367, τόν. 111,352, Ρωσσία πλ. 219, τόν. 105,166, Νορβηγία πλ. 271, τόν. 101,851, Αὐστρία πλ. 110, τόν. 92,778.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἑλλάδα, οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι δὲν περιλαμβάνουσι τὴν κάτω τῶν 50 τόνων μικρὰν ἰστιοφόρον ναυτιλίαν τῆς, ὁ συνυπολογισμὸς τῆς ὁποίας θὰ ἀνεδείκνυεν αὐτὴν οὐχὶ ἀπλῶς εἰς τὸ πλευρὸν τῆς Γαλλίας, ἀλλ' ὑπεράνω τῶν πλείστων ἐπικρατειῶν τῆς Εὐρώπης. Ἡ ἀτμοκίνητος ναυτιλία τῆς Ἑλλάδος διατελεῖ ὑπὸ ἰδιαιτέρους ὄρους, τοὺς ὁποίους ἐξηγεῖ ἡ πρώτη, τρόπον τινα, ἀρχὴ τοῦ σταδίου τῆς. Ἐὰν παρετάθη αὕτη ἐπὶ πολὺ χρόνου διάστημα, κατὰ νεωτέρους ὑπολογισμοὺς, τοὺς ὁποίους ἔχομεν ὑπ' ὄψιν, τὰ ἐμπορικὰ ἀτμοκίνητα τῆς Ἑλλάδος συμποσοῦνται νῦν εἰς 63, καὶ τὸ φαινόμενον τῆς στροφῆς τῶν ἑλληνικῶν κατὰ θάλασσαν κεφαλαίων πρὸς τὴν ἀτμοκίνητον συγκοινωνίαν ὑπόσχεται μείζονα ἀνάπτυξιν καὶ στερεότητα ἐν χρόνῳ προσηεῖ.

Ἐν τῇ μεγάλῃ τῆς θαλασσίας βιομηχανίας παλαιστρα βεβαίως εἰς πολλὰ καθυστερεῖ ἡ Ἑλλάς. Ὅπου ὅμως κέντρον τι ἐδόθη αὐτῇ ἐνεργείας εἰδικῆς, δὲν ἔλειψε νὰ δείξη τὴν δύναμιν τοῦ συναγωνισμοῦ τῆς. Τοιοῦτρόπως ἐκ δημοσιευθεισῶν πληροφοριῶν τῆς Αὐστρουγγρικῆς προξενικῆς ὑπηρεσίας γνωρίζομεν τὴν κίνησιν τῶν πλοίων (εἰσόδος καὶ ἐξόδος) ἐν τῷ στομίῳ τοῦ Δουναβέως, κατὰ τὴν τελευταίαν

ἐβδομάδα τοῦ ὁκτωβρίου 1885. Ἡ ἑλληνικὴ ναυτιλία εἶναι πρώτη εἰς τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν χωρητικότητα τῶν ἰστιοφόρων πλοίων, διότι ἐπὶ 116 τοιούτων, χωρητικότητος 21,580 τόνων, ἡ ἑλληνικὴ σημαία ἠρίθμει 56 πλοῖα τόνων 11,358, ἡ τουρκικὴ πλ. 45, τόν. 6,616, ἡ ρωσικὴ πλ. 7, τόν. 966, ἡ ἰταλικὴ πλ. 4, τόν. 927, ἡ αὐστρουγγρικὴ πλ. 3, τόν. 1491 καὶ ἡ γερμανικὴ πλ. 1, τόν. 222,—εἶναι δευτέρα εἰς τὴν χωρητικότητα τῶν ἀτμοκινήτων πλοίων, διότι ἐπὶ συνόλου τόνων 220,711 ἡ ἀγγλικὴ σημαία ἠρίθμει 62,333, ἡ ἑλληνικὴ 16,596, ἡ αὐστρουγγρικὴ 16,065, ἡ γαλλικὴ 11,844, ἡ νορβηγικὴ 5,744, ἡ ἰταλικὴ 3,824, ἡ ρωσικὴ 1,829, ἡ γερμανικὴ 1,436 καὶ ἡ ὀλλανδικὴ 1039,—εἶναι τρίτη εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀτμοκινήτων πλοίων, διότι ἐπὶ 220 τοιούτων ἡ ἀγγλικὴ σημαία ἠρίθμει 152, ἡ αὐστρουγγρικὴ 22, ἡ ἑλληνικὴ 15, ἡ γαλλικὴ 10, ἡ ρωσικὴ 8, ἡ νορβηγικὴ 6, ἡ ἰταλικὴ 4, ἡ γερμανικὴ 2 καὶ ἡ ὀλλανδικὴ 1.

Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἔχουσι τὴν ἀξίαν δείγματος τῆς ἐντάσεως, ἧς εἶναι ἐπιδεικτικὸς ὁ ἐξόχως ναυτικὸς χαρακτήρ τῆς Ἑλλάδος. Ἐὰν ὑπάρχῃ ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἐνδιαφέρει εἰς τὰ καίρια τὰ ἑλληνικὸν ἔθνος, εἶναι τὸ ζήτημα τὸ ναυτικόν. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὁ χρόνος ὕφανε τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἑλληνισμοῦ εἰς τὸ παρελθόν, θὰ τὸ ὑφάνῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον. Δύνανται οἱ ναυτικοὶ ὄροι τῆς Ἑλλάδος νὰ τροποποιηθῶσι, χωρὶς νὰ καταστραφῇ ἡ φύσις αὐτῆς. Πρέπει οἱ διοικηταὶ τῆς νὰ φράξωσι τοὺς κόλπους τῆς, νὰ καταστρέψωσι τὰς ἀκτὰς τῆς, νὰ μεταφέρωσιν αὐτὴν ἐκ τῆς καρδίας τῆς Μεσογείου θαλάσσης ἐν τῷ ὀμφαλῷ τῆς Ἀσίας ἢ Ἀφρικής, ἵνα παύσῃ λειτουργοῦν τὸ δαιμόνιον πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ὁ Δημιουργὸς ἐνεφύσησεν ἐπὶ τῆς γῆς τῆς.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚῃ.

Οἱ φόροι ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς διακροῦνται εἰς φόρους τῆς Ὁμοσπονδίας καὶ εἰς φόρους το-

πικούς. Οι τελευταίοι υποδιαιρούνται εις φόρους τῶν πολιτειῶν (ἢ Ὀμοσπονδία περιέχει 38 τοιαύτας ἐκτὸς τῶν ἰδιαιτέρων περιφερειῶν), εις φόρους τῶν ἐπαρχιῶν, τῶν δήμων, τῶν πόλεων, σχολικῶν διαμερισμάτων κλπ. Καὶ οἱ μὲν φόροι τῆς Ὀμοσπονδίας προέρχονται κυρίως ἐκ τῶν τελωνείων, τῶν δικαιοματίων τῆς καταναλώσεως κλπ., οἱ δὲ τοπικοὶ φόροι ἐπιβαρύνουσι τὴν ἀκίνητον κτῆσιν καὶ ἰδίως τὴν γεωργικὴν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1880 εἰσπράχθησαν ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείας φόροι δραχμῶν 3,231,386,655, ἐξ ὧν 1,667,663,056 ἀνήκον εἰς τὴν τάξιν τῶν ὀμοσπονδιακῶν καὶ 1,563,753,605 εἰς τὴν τάξιν τῶν τοπικῶν. Ἡ ἀναλογία τῆς φορολογίας ταύτης πρὸς ἕκαστον κάτοικον τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν εἶναι 64 δρ. ἐπὶ τοῦ γενικοῦ ἀθροίσματος τῶν ὀμοσπονδιακῶν καὶ τῶν τοπικῶν φόρων, 33 ἐπὶ μόνων τῶν πρώτων καὶ 31 ἐπὶ μόνων τῶν δευτέρων. Ἐάν, παραλείποντες τοὺς τοπικοὺς φόρους τῆς Ἑλλάδος, τοὺς ἰδιαιτέρως κατὰ δήμους ἐπιβαλλομένους, ἀναλογίσωμεν μόνους τοὺς ἀμέσους καὶ ἐμμέσους δημοσίους φόρους αὐτῆς, ἀνευ δηλαδὴ τῶν λοιπῶν εἰς δεκάδας ἑκατομμυρίων οὐχ ἤττον ἀναβιβάζομένων δημοσίων παροχῶν τῆς, πρὸς ἕκαστον κάτοικον τῆς ἐπικρατείας, παρατηροῦμεν, ὅτι ἐπιβαρύνεται οὗτος, κατὰ μέσον ὄρον, ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1887 διὰ δραχμ. 33.66 καὶ ἐν τῷ τοῦ 1888 διὰ δραχμ. 34.17, ἤτοι διὰ ποσοῦ ἀνωτέρου ἐκείνου εἰς τὸ ὅποιον ὑποβάλλεται ὁ Ἀμερικανὸς πολίτης. Ἐάν δὲ ὁ ἀναλογισμὸς γίνῃ ἐπὶ τοῦ ὅλου τῶν ζητουμένων ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους παρ' ἑκάστου Ἑλληνοῦ, τὸ βῆρος τούτου ὑπερκακόνει τὸ τοῦ Ἀμερικανοῦ, ἀναβαίνον εἰς δραχ. 45.79 τῷ 1887 καὶ εἰς δραχ. 46.10 τῷ 1888. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τοὺς διαχειριζομένους τὴν Ἑλλάδα καὶ κραδαίνοντας διηλεκτῶς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς τὸ φορολογικὸν φάσγανόν των, ἐκ τῆς ιδέας ὅτι δὲν φορολογεῖται αὕτη ἐπαρκῶς. Καὶ ὅμως ἐνῶ πληροῦναι πλείονα σχετικῶς ἢ Ἑλλάς, ὅποια ἐν τῇ εὐδαιμονίᾳ ἀπόστασις μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς!

Ἡ ἐπιβολὴ τῶν τοπικῶν φόρων ἐνεργεῖται ὁμοιομόρφως σχεδὸν καθ' ὅλας τὰς Πολιτείας τῆς Ὀμοσπονδίας. Κατὰ χρονικὰ διαστήματα ἐνίοτε δύο ἔτων, διατιμῶνται τὰ ἀνήκοντα εἰς ἰδιώτας κινήτῃ καὶ ἀκίνητα κτήματα διὰ συνδυασμοῦ τῶν δηλώσεων τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ τῶν ἐκθέσεων ὀρισμένων πραγματογνωμόνων. Ἐξαιροῦνται τὰ κτήματα τὰ ἀνήκοντα εἰς σχολεῖα, ἐκκλησίας καὶ ἐν γένει εἰς φιλάνθρωπικοὺς καὶ κοινῆς ὠφελείας σκοποῦς. Εἰς τινὰς Πολιτείας ὑπάρχουσιν ἐξαιρέσεις τινὲς διὰ τοὺς ἀπύρους, καὶ εἰς ἄλλας ὑπάρχει ὄριόν τι ἀξίας, κάτω τοῦ ὁποίου μία ἐπιβάλλεται φορολογία. Ὡς φορολογητέα κινήτῃ θεωροῦνται οὐ μόνον τὰ ὄργανα τῆς παραγωγῆς, ἀφινόμενου μέρους τῆς ἀξίας αὐτῶν ἀφορολογήτου, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς προσωπικῆς χρήσεως, ἐργατικὰ καὶ πρὸς τροφήν τῶν ἀνθρώπων κτήνη, ἀξιαπιστωτικά, κλειδοκύμβαλα, γραφεῖα, ραπτομηχαναί, τιμαλφῆ, σκεύη οἰκιῶν παντὸς εἶδους κλπ. Ἄμα προσδιορισθῇ ἢ φορολογητέα ἀξία, ἐπιβάλλεται ὁ φόρος τόσον τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου καὶ τὰ εἰσπραττόμενα οὕτω ποσὰ διαμοιράζονται μεταξὺ τῆς Πολιτείας, τῆς ἐπαρχίας, τοῦ δήμου καὶ τοῦ σχολικοῦ διαμερίσματος κατὰ τὰς ἐξῆς ἀναλογίας: Πολιτεία 16.66 τοῖς ο/ο, ἐπαρχία 22.25 τοῖς ο/ο, δῆμος 48.60 τοῖς ο/ο καὶ σχολικὸν διαμερίσμα 12.49 τοῖς ο/ο.

Ἡ ἀναλογία τῆς διὰ τῶν τοπικῶν φόρων φορολογίας τῶν ἀκινήτων καὶ τῶν κινήτων ὑπελογίσθη ἐν ἔτει 1880 εἰς 77.13 τοῖς ο/ο ἐπὶ τῶν πρώτων καὶ 22.87 τοῖς ο/ο ἐπὶ τῶν δευτέρων. Εἶναι χαρακτηριστικόν, ὅτι ἡ ἐκτίμησις τῶν φορολογικῶν ἀντικειμένων ἀκολουθεῖ ἀντιθέτους διευθύνσεις, καθ' ὅσον μεταβαίνει τις ἀπὸ τῶν ἀκινήτων εἰς τὰ κινήτῃ καὶ ἀπὸ τῶν δηλώσεων τῶν ἰδιοκτητῶν εἰς τὰς ἐξελέγξεις τῶν κρατῶν. Ἐπὶ μὲν τῶν ἀκινήτων (οἰκίαι, ἀγροτικὰ κτήματα, σιδηρόδρομοι, μεταλλεῖα κλπ.) ἐνῶ αἱ δηλώσεις τῶν ἰδιοκτητῶν ἀνήγαγον τὴν φορολογητέαν ἀξίαν εἰς περίπου 13 δισεκατομμύρια δολλαρίων, ἢ ἐπελθοῦσα ἐξέλεγξις ἀνεβίβασε τὴν ἀξίαν ταύτην εἰς τὸ διπλάσιον ἤτοι εἰς 26 δισεκατομμύρια. Ἐπὶ δὲ τῶν κινήτων, ἐνῶ ὁ μεταξὺ τῶν δηλώσεων

καί τῶν ἐξελέγξεων συνδυασμὸς ἀνεβίβασε τὴν φορολογητέαν ἀξίαν εἰς $3 \frac{4}{5}$ δισεκατομμύρια δολλαρίων, ἐν τούτοις ἡ πραγματικὴ ἀξία αὐτῶν ὑπολογίζεται ἐν Ἀμερικῇ εἰς τὸ τετραπλάσιον, ἤτοι εἰς 15 δισεκατομμύρια. Αἰτία εἶναι, ὅτι ἡ ἀπόκρυψις τῶν κινητῶν εἶναι ἀπείρως εὐκολωτέρα τῆς τῶν ἀκινήτων.

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΕΝ ΕΥΡΩΠῃ

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν δημοσίων ἔργων τῆς Γαλλίας ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως λίαν ἐνδιαφερούσας πληροφορίες περὶ τῆς σιδηροδρομικῆς καταστάσεως τῶν διαφόρων ἐπικρατειῶν τῆς Εὐρώπης. Ἐν συνόλῳ αἱ γραμμαὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν σιδηροδρόμων κατὰ τὴν 31 δεκεμβρίου 1886 εἶχον ἑκτασιν 201, 537 χιλιομέτρων, ἐκ τῶν ὁποίων 6,616 ἦτοι 3.16 τοῖς ο/ο προσετέθησαν διαρκούντος τοῦ ἔτους 1886. Κατωτέρω ἐκθέτομεν, πῶς διανεμόνται μεταξὺ τῶν ἐπικρατειῶν τῆς Εὐρώπης, ὑπὸ στοιχείῳ Α τὸ σύνολον τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, ὑπὸ στοιχείῳ Β αἱ ἐν ἔτει 1886 προστεθέντες καὶ ὑπὸ στοιχείῳ Γ ὁ πληθυσμὸς τῶν κατοίκων κατὰ τετραγωνικὸν χιλιόμετρον, ἵνα συνδυασθῶσι πρὸς αὐτὸν αἱ ὅροι τῆς σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας.

	A	B	Γ	
Γερμανία	38,422 χιλιομ.	895 χιλιομ.	90	κατ.
Ἀγγλία	31,375	296	115	»
Γαλλία	31,345	846	72	»
Ρωσσία	27,698	1206	16	»
Αὐστροουγγαρία	23,393	699	58	»
Ἰταλία	11,178	822	99	»
Ἰσπανία	9,309	129	26.8	»
Σουηδία-Νορβηγία	8,839	388	8.4	»
Βέλγιον	4,532	129	187	»
Ὀλλανδία	2,865	71	123	»

Ἑλβετία	2,788	»	30	»	69	»
Δανία	1,965	»	23	»	9	»
Ρουμανία	1,940	»	286	»	41	»
Πορτογαλλία	1,529	»	0	»	51	»
Τουρκία	1,390	»	0	»	26	»
Ἑλλὰς	515	»	147	»	32	»
Σερβία	443	»	199	»	37	»

Ὑπὸ τὴν ἐποψιν τοῦ γενικοῦ συμπλέγματος τῶν σιδηροδρόμων ἡ Γερμανία προηγῆται ὅλων τῶν λοιπῶν ἐπικρατειῶν. Ἔχει τόσων ἑκτασιν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ὅση δὲν ἔχουσι ὅμοῦ αἱ τελευταῖαι τοῦ ἀνωτέρω πίνακος ἑνδεκα ἐπικράτειαί. Ἀφῆκεν ὀπισθὲν τῆς τὴν πατρίδα, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, τῆς σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας, τὴν Ἀγγλίαν, ἣτις φαίνεται ὅτι προσήγγισεν εἰς τὴν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, πλήρωσιν τῶν σιδηροδρομικῶν αὐτῆς ἀναγκῶν. Ἡ ἔποψις αὕτη ἰδίως ἀναπτύσσεται περὶ τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1886 προσθήκην τῶν νέων σιδηροδρομικῶν γραμμῶν. Ἐν τῷ φαινομένῳ τούτῳ προίσταται ἡ Ρωσσία μετὰ 1206 νέων χιλιομέτρων ἐν τῇ ἀπεράντῳ ἑκτάσει τῆς, ἔπονται ἡ Γερμανία μετὰ 895 νέων χιλιομέτρων ἐν τῇ ἀδιαλείπτῳ στρατηγικῇ συμπληρώσει τοῦ σιδηροδρομικοῦ συμπλέγματος τῆς, ἡ Γαλλία μετὰ 846 νέων χιλιομέτρων ἐν τῇ κατὰ πόδας ἀκολουθίᾳ τοῦ ἐχθροῦ αὐτῆς, τῇ ὑπὸ τῆς βίας τῶν πραγμάτων ἐπιβαλλομένῃ, ἡ Ἰταλία μετὰ 822 νέων χιλιομέτρων, ἡ Αὐστροουγγαρία μετὰ 699 νέων χιλιομέτρων, ἡ Σουηδία-Νορβηγία μετὰ 388 νέων χιλιομέτρων ἐν τῇ διακρινούσῃ αὐτὴν εὐθνή σιδηροδρομίᾳ, ἡ Ἀγγλία μετὰ 296 νέων χιλιομέτρων δεικνυόντων τὴν προεκταθείσαν τάσιν τῆς σιδηροδρομικῆς διαθεσιμότητός τῆς. Ἀκολουθῶς ἔρχονται ἐν τῇ ἐξῆς σειρᾷ αἱ λοιπαὶ ἐπικράτειαί: Ρουμανία 286, Σερβία 199, Ἑλλὰς 147, Ἰσπανία 129, Βέλγιον 129, Ὀλλανδία 71, Ἑλβετία 30, Δανία 23, Πορτογαλλία 0, Τουρκία 0.

Μεταξὺ τῶν δέκα καὶ ἑπτὰ ἐπικρατειῶν, τὰς ὁποίας περιλαμβάνει ὁ ἀνωτέρω πίναξ, ἡ Ἑλλὰς εἶναι προτελευταία μὲν ἐν τῇ τοῦ ὀλικοῦ συμπλέγματος τῶν σιδηροδρόμων ἀπο-

γραφῆ, δεκάτη δὲ ἐν τῇ τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1886 προστεθεισῶν νέων σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἐπόψει. Ὅταν ἀναλογισθῆ τις τὴν χρηματικὴν κρίσιν, ἥτις κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον λυμαίνεται τόσον τὰ δημόσια ὅσον καὶ τὰ ιδιωτικὰ οἰκονομικὰ ἐν Ἑλλάδι, δὲν δύναται παρὰ νὰ σταματήσῃ τὴν σκέψιν του πρὸς βαθυτέραν μελέτην τοῦ σιδηροδρομικοῦ τῆς χώρας φαινομένου. Ἐν γένει αἱ μεταξὺ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς παρχίας ἀναλογίαι τῶν ἐπικρατειῶν ἔχουσι πολλὴν ἐπιρροὴν εἰς τὴν παρ' αὐτοῖς ἀνάπτυξιν τῆς σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας. Ἡ Ἑλλὰς ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην εἶναι θαυμασίως ἀπὸ θαλασσίων γραμμῶν συγκοινωνίως πεπρωμισμένη. Δὲν ἔπεται ἐκ τούτου, ὅτι ἡ σιδηροδρομικὴ ἔνωσις τῶν κέντρων τῆς δὲν δύναται νὰ συναγωνισθῆ πρὸς τὴν διὰ τοῦ ὕδατος συγκοινωνίαν αὐτῆς. Ἀπόδειξις ὁ μεταξὺ Μάντσεστερ καὶ Λίβερπουλ τῆς Ἀγγλίας σιδηροδρόμος, ὅστις οὔτε κατέστρεψε τὴν ὑδατίνην μεταξὺ αὐτῶν συγκοινωνίαν οὔτε ὑπ' αὐτῆς κατεστράφη. Πάντοτε ὑπάρχουσι βάρη καὶ εὐτελέστερα προϊόντα ἀπέκταντι ἄλλων ἐλαφροτέρων καὶ πολυτιμοτέρων. Τὰ πρῶτα ἀκολουθοῦσι τὴν ὑδατίνην ὁδόν, τὰ δευτέρω τὴν σιδηρᾶν καὶ ἀμφότερα κερδίζουσι τὰ μὲν ἐκ τῆς εὐθηνίας, τὰ δὲ ἐκ τῆς ταχύτητος τῆς μεταφορᾶς.

Ἐκ τῆς ἐπόψεως τῆς πυκνότητος τοῦ πληθυσμοῦ, ὅστις ἐναλλάξ συντηρεῖ τὴν σιδηροδρομίαν καὶ συντηρεῖται ὑπ' αὐτῆς, τὸ Βέλγιον κατέχει τὴν πρώτην θέσιν, ὑπολογίζον 187 κατοίκους κατὰ τετραγωνικὸν χιλιόμετρον, ἔρχεται κατόπιν ἡ Ὀλλανδία μετὰ 123 κατ. καὶ ἡ Ἀγγλία μετὰ 115 κατ. Αἱ λοιπαὶ ἐπικρατεῖαι ἀκολουθοῦσι τὴν ἐξῆς σειράν: Ἰταλία 99, Γερμανία 90, Γαλλία 72, Ἑλβετία 69, Αὐστρουγγαρία 58, Πορτογαλλία 51, Ρουμανία 41, Σερβία 37, Ἑλλὰς 32, Ἰσπανία 26.8, Τουρκία 26, Ρωσία 16, Δανία 9, Σουηδία-Νορβηγία 8.4. Ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι δι' ἀραιωτέρου πληθυσμοῦ καὶ οὐχὶ μικροτέρας ἐκτάσεως ἀκτῶν ἡ Δανία καὶ ἡ Σουηδία-Νορβηγία ἔχουσι ἢ μὲν 1965 χιλιομέτρων σιδηροδρόμους, αἱ δὲ 8,839, ἀγόμεθα εἰς πολλὰ

περὶ τῆς Ἑλλάδος συμπεράσματα καὶ εἰς εὐρυτέρας ἔτι ἐλπίδας ἐν τῇ τοῦ κλίματος αὐτῆς ἀρμονίᾳ καὶ ἐν τῇ κατὰ τὸ κέντρον τῆς ἀναφαινομένης νέας ζωῆς, μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, τοποθετήσῃ τῆς ἡμετέρας χώρας ἐν τῇ ὀλοκληρίᾳ τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς.

Ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι κατὰ τὴν 31 δεκεμβρίου 1886 ἐνῶ αἱ ἐπικρατεῖαι τῆς Εὐρώπης, περιέχουσαι, πληθυσμὸν 340,781,217 κατοίκων, εἶχον 201,537 χιλιόμετρα σιδηροδρόμων, αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς, περιέχουσαι πληθυσμὸν 50,445,336 κατοίκων, εἶχον, κατὰ τὰς ἐπίσημους ἐκείθεν ἐκθέσεις, 137,986 μίλια σιδηροδρόμων, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται ἐκ 1609 μέτρων, ἥτοι 222,019 χιλιομέτρα σιδηροδρόμων. Παρίστανται λοιπὸν ἀντιμέτωποι δύο πληθυσμοὶ, ἐξ ὧν ὁ εὐρωπαϊκὸς εἶναι ἑπταπλάσιος τοῦ ἀμερικανικοῦ καὶ ὅμως εἶναι ἥττον σιδηροδρομικῶς πεπρωμισμένος. Ὅλοι αἱ ἀποταμιεύσεις τῆς Εὐρώπης εἰς χρόνον, φῶτα καὶ χρήματα δὲν ἀρκοῦσι νὰ ἀτενίσωσι τὴν μεγάλην δημοκρατίαν τῆς Ἀμερικῆς. Τόσον μεγαλουργὸν εἶναι τὸ ρεῖον εἰς τὰς φλέβας τοῦ λαοῦ αὐτῆς νέον αἷμα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας, τὸ ὅποιον ζωογονεῖ τὴν ψυχὴν του.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΟΣ ΕΝ ΔΑΧΟΜΕΝῃ

Τὸ ἀπὸ τινος χρόνου ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Πορτογαλλίας τεθὲν μικρὸν ἐν Ἀφρικῇ παρὰ τὸν κόλπον τῆς Γουινέας βασιλείαν τῆς Δαχομέης, χαρακτηρίζεται ἰδιαιτέρως ἀπὸ δύο περὶ τὴν φορολογικὴν καὶ στρατιωτικὴν σύνταξιν αὐτοῦ λεπτομερειῶν, τὰς ὁποίας περιγράφουσιν οἱ Laffitte καὶ Bouche ἐν ταῖς κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τῆς μαύρης ἡπείρου περιηγήσεσιν αὐτῶν. Ἐκτὸς τῆς τακτικῆς φορολογίας ἐπὶ τοῦ ἐκ φοινίκων ελαίου καὶ ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς καὶ τῆς ἀλιείας, ὑπάρχει ἐν ἐνεργείᾳ καὶ εἶδος τι ἐκτάκτου φορολογίας, τῆς ὁποίας τὰ θεμελιώδη στοιχεῖα εὐρίσκομεν, κατὰ

τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον, ἐνστικτικὰ ἐν τῇ καρδίᾳ ὄλων ἐκείνων, οἵτινες ὑπὸ διαφόρους τύπους ἀπανταχοῦ ἐκμεταλλεύονται τοὺς λαοὺς ὡς κτήνη. Εὐθύς ὡς ἐπιθυμήσῃ νέα εἰσοδήματα ὁ βασιλεὺς, διασπείρει μυστικῶς τοὺς ὑπαλλήλους αὐτοῦ ὅπουδῆποτε ὑποτεθῆ ὑπάρχουσα ἢ φορολογικὴ ὕλη, ἀπὸ συνθήματος δὲ ἐξαίφνης ἐπίπτουσιν οὗτοι κατὰ τῶν διεσπαρμένων ἐν τῇ χώρᾳ ἀνθρώπων καὶ κυριολεκτικῶς τοὺς ἀπογυμνώνουσιν. Ἐκ τῆς φορολογικῆς ταύτης μεθόδου, ἣτις περιοδικῶς τίθεται εἰς κανονικὴν ἐνέργειαν, ἐννοεῖται ὅτι ἀπαλλάσσονται οἱ ἰσχυροὶ, εὐρίσκοντες πάντοτε τὸ μέσον νὰ διαφεύγωσιν· ὥστε τοιοῦτοτρόπως τὸ βᾶρος ἐπιπίπτει κυρίως ἐπὶ τῶν ἀσθενεστέρων τάξεων τῆς κοινωνίας. Μετὰ τοῦ εἴδους τούτου τῆς φορολογίας συνδυάζεται ἐν Δαχομένῃ καὶ τὸ σύστημα τῶν προστίμων, τὰ ὅποια ἀπὸ εὐρείας κλίμακος ἐπιβάλλονται δι' ἀσημάντους ἀφορμὰς. Οἱ καταδικαζόμενοι εἰς τοιαῦτα ἐκδικάζονται πρὸς πληρωμὴν διὰ καταστροφῆς ἐν πρώτοις τῆς στέγης τῆς καλύψεως των, ἀπαγορευομένης εἰς αὐτοὺς τῆς ἀνεγέρσεώς της πρὶν πληρῶσασιν. Ὑπάρχουσι δὲ πρόστιμα, διὰ τὰ ὅποια τίθενται οἱ καταδικαζόμενοι ἐντὸς ὑπογείου φυλακῆς, ἐχούσης τὸ σχῆμα χοάνης, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑποβάλλονται κατὰ τὰς περιστάσεις εἰς δις καὶ τρίς τῆς ἡμέρας ραβδισμούς. Ὅταν συμβῇ νὰ ἐξέλθωσι ζῶντες ἐκ τῆς φυλακῆς, δὲν εἶναι παρὰ σκελετοί, τῶν ὁποίων τὰ ὀστά καλύπτονται ὑπὸ δέρματος καταπληγωμένου.

Ὁ δὲ στρατὸς τῆς Δαχομένης ἀποτελεῖται ἐκ δύο σωμάτων, εἰς τὸ ἐν τῶν ὁποίων κατατάσσονται ἄνδρες καὶ εἰς τὸ ἄλλο γυναῖκες. Τὸ πρῶτον σῶμα περιλαμβάνει τοξότας ἔχοντας βέλη, τῶν ὁποίων ἡ αἰχμὴ εἶναι βεβαμμένη εἰς δραστηριώτατον δηλητήριον, πεζικόν, ἵππικόν καὶ πυροβολικόν, ὀπλισμένα διὰ τουφεκίων μὲ πυροβολόπετρας καὶ διὰ κανονίων τόσον κακῆς κατασκευῆς, ὥστε εἶναι ἐπικινδυνωδέστερα εἰς τοὺς κυρίους των παρὰ εἰς τοὺς ἐχθροὺς των. Τὸ ἵππικόν τῆς Δαχομένης ἔχει ἵππους ὁμοιάζοντας μᾶλλον πρὸς ὄνους ἐκτὸς τῆς ὑπομονῆς. Σημαντικώτερον εἶναι τὸ σῶμα

τοῦ γυναικείου στρατοῦ τῆς Δαχομένης. Αἱ ἀμαζόνες αὗται ὑπολογίζονται εἰς τρεῖς χιλιάδας καὶ ἀποτελοῦσιν ἀληθῆς σῶμα ἐπιλέκτων, καταρτιζόμενον ἀπὸ συστηματικῶν ἀρπαγῶν, τὰς ὁποίας ἡ Δαχομένη ἐνεργεῖ ἐπὶ τῶν νεανίδων τῶν πέριξ αὐτῆς χωρῶν. Συλλαμβανόμεναι αὗται ὑποβάλλονται εἰς ἀνατροφὴν σύμφωνον πρὸς τὸ εἶδος τῆς ζωῆς, τὸ ὅποιον τὰς περιμένει. Τὰ σώματά των ἀσκούμενα εἰς τὰ βιαιότερα τῶν γυμνασίων ἀποκτῶσιν ἐπὶ τέλους ἑκτακτον δύναμιν καὶ εὐλυγισίαν. Συνηθισμένοι ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας εἰς τοὺς κόπους καὶ τὰς στερήσεις, ὑποφέρουσι τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν μετὰ καρτερίας, ἢ ὅποια προξενεῖ ἐκπληξιν. Τὸ δὲ πνεῦμα αὐτῶν, ἀνατρεφόμενον ὡς μηχανή, ἀφοσιῦται εἰς βαθύτατον σέβας πρὸς τὸν βασιλέα καὶ εἰς τὴν μᾶλλον ἀπόλυτον πρὸς τὰς θελήσεις του ὑποταγήν. Τὸ φάρμακον τῶν ἀμαζόνων εἶναι αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον φέρουσιν καὶ οἱ ἄνδρες ἐν πολέμῳ, ἦτοι περισκελὶς μέχρι τῶν γονάτων καὶ χιτῶνιον ἀνευ χειρῶν μετὰ ζώνης περὶ τὴν ὀσφύν. Ὁ βασιλεὺς δὲν φροντίζει περὶ τῆς τροφῆς αὐτῶν, τὴν ὁποίαν προμηθεύονται μόναι ἀπὸ τῆς ἀδιακόπου ἐργασίας των μετὰ τὰς ὥρας τῶν γυμνασίων, ἀσχολούμεναι προνομιακῶς εἰς τὴν κεραμικὴν καὶ τὴν παραγωγὴν τῆς ἐπιζητήτου ἐν τῷ τρόπῳ ὑδροκολοκύνθης, ὡς καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν κατοίκων εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀραβοσίτου καὶ τῶν ἄλλων τῆς Δαχομένης φυτῶν. Δυστυχῶς εἶναι παραδεδομένοι εἰς τὴν κατάχρησιν τοῦ οἴνο-πνεύματος (ταφία), ἐν ποτήριον τοῦ ὁποίου τὰς κινεῖ εἰς οἶκτον, ἡμίσεια λίτρα μόλις φαιδρύνει τὴν φυσιογνωμίαν των, ἀπαιτεῖται δὲ ὀλόκληρος φιάλη, ἵνα τὰς φέρῃ εἰς εὐθυμίαν.

ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ

Ἔχομεν ὑπ' ὄψιν τὸν κατὰ τὴν 31 δεκεμβρίου 1887 ἰσολογισμόν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Ἀπὸ 81,166,196 δρ. τῷ 1873 ἀναβαίνει εἰς 258,986,503 τῷ 1887, ἦτοι ἐντὸς 15

ετών ὑπερετριπλασιάσθη. Τὸ μεταλλικὸν αὐτῆς ἠκολούθησε τὴν ἐναντίαν διεύθυνσιν, διότι ἀπὸ 20,562,073 δρ. τῷ 1873, κατέπεσεν ἐκ τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας εἰς 9,519,003, τῷ 1887 καὶ εἶναι ἐπὶ ἰσολογισμοῦ 259 ἑκατομμυρίων τὸ εἰκοστὸν ἔκτον. Ἡ Γαλλικὴ Τράπεζα τῇ 29 δεκεμβρίου 1887 ἐπὶ ἰσολογισμοῦ 3,618,616,494 φρ. εἶχε μεταλλικὸν εἰς χρυσὸν καὶ ἄργυρον 2,309,552,012, δηλαδὴ τὰ δύο σχεδὸν τρίτα.

Τὰ πρὸς τὸ κράτος δάνεια τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς ἀνέρχονται εἰς δρ. 142,489,429, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐκ δρ. 17,675,560 πρὸς τὸ ταμεῖον τῆς ὁδοποιΐας. Ἐκ τῶν δανείων τούτων 34,455,099 εἶναι εἰς χρεώγραφα, 17,088,443 εἰς χρυσὸν καὶ 73,270,325 εἰς τραπεζογραμμάτια. Ὅποια ἄλματα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1862, ὅτε τὰ πρὸς τὸ κράτος δάνεια τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς ἀνέβαινον εἰς 2,820,000, καὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1852 ὅτε ἦσαν 01 Προεξοφλήσεις δρ. 12,659,460, δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ δρ. 54,102,566, δάν. πρὸς γεωργοὺς δρ. 7,240,775, δάνεια πρὸς δήμους καὶ σωματεῖα δρ. 12,185,203 κλπ. Τῷ 1873 ἀπὸ κυκλοφορίας τραπεζογραμμάτων 37,386,664 δρ. τὸ ἐμπόριον εἶχε διὰ τὰς προεξοφλήσεις του σχεδὸν τὸ ἡμισυ (16,663,269 δρ.) καὶ τῷ 1887 ἀπὸ κυκλοφορίας τραπεζογραμμάτων δρ. 105,611,508 δρ. δὲν ὑπάρχει διὰ τὸν κύριον τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς σκοπὸν οὐδὲ τὸ ὄγδον (12,699,460 δρ.).

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔποψιν τοῦ μερίσματος τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς, τὸ κατὰ τὴν τελευταίαν ἐξαμηνίαν διανεμόμενον εἰς ἐκάστην μετοχὴν αὐτῆς εἶναι δρ. 115 ἀπέναντι τοῦ ἐκ δρ. 130 τῆς προηγούμενης ἐξαμηνίας. Ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι εἰς τὴν ποσότητα τοῦ μερίσματος δὲν ἐξασκεῖ ἀνάλογον ἐπιρροὴν ἡ ποσότης τῆς εἰς τραπεζογραμμάτια κυκλοφορίας. Κατὰ τὸ 6' ἐξάμηνον τοῦ 1872 ἀνέβη αὕτη εἰς 31,796,012 δρ. καὶ ἐν τούτοις τὸ τραπεζικὸν μέρος ἦτο δρ. 100. Κατὰ τὸ 6' ἐξάμηνον τοῦ 1887 ἡ κυκλοφορία τῶν τραπεζογραμμάτων ὑπερετριπλασιάζεται καὶ μόλις τὸ τραπεζικὸν μέρος αὐξάνει κατὰ δρ. 15. Ἐνδεικτικὸν σημεῖον περὶ τοῦ ποῦ κεῖται ἡ ὁδὸς τῶν πραγματικῶν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις κερδῶν.